

INDUSTRIAL

№ 4 — 1934

APRILL

E

Helikunstnike aadresse

Tallinna:

- Arder, A.**, konservat. lauluõpetaja, ooperilaulja, Toompuiestee 4—8.
Einer, Helmi, konservatooriumi lauluõpetaja „Estonia“ teatrimaja, tel. 460-37.
Ernesaks, Gustav, muusikaõpetaja, Lembitu 8-a—1.
Franz, Erika, pianist, Kopli tn. 26—3.
Hellat-Lemba, L., konservatooriumi lauluõpetaja, ooperilaulja, Imanta tn. 3—4, tel. 464-84.
Kapp-Ruckteschel'i muusikakool, Vene tn. 16—6.
Koch, Thekla, klaverisolist, saade, tunnid, Pilve tn. 6—9.
Laan, Herbert, viiulikunstnik, Tatari tn. 21-a—15.
Lamp, Karl, cellokunstnik, tunnid, V. Patarei tn. 3—2.
Lipand, Ella, konsertlaulja, häälesäädja, Raudtee tn. 66—9.
Mohrfeldt-Viitol, H., konservatooriumi van. klaveriõpetaja, V. Tartu mnt. 12—11, tel. 455-97.
Norman-Raudkats, E., Kaupmehe tn. 17—7.
Palm, Rudolf, viiulikunstnik, Raadio-Ringhääling.
Tamm, Aino, Tallinna konservatooriumi lauluõpet., Tina tn. 23—20, tel. 302-40.

Klaveritööstus K. SAAR

LIIVALAIA TN. 33. TELEFON 457-01.

Soovitab
otse töökojast **PIANIINOSID**,
mis kõlalt ja vastupidavuselt täieliselt
võrdsed välismaa kuulsamate firmade
omadega. Parimaks tõenduseks — ostud
ja soovitusel muusikatundjailt.

Tenno Vironi, laulja ja lauluõpetaja, Jakobsoni tn. 4—7, tel. 447-78.

Toomingas, Vold., muusikaõpetaja, koorijuht, Paldiski mnt. 42-b—6.

Vaks, Julius, trompetist, konservat. van. õpetaja, F'alkpargi tn. 18—7.

Nõmme:

Bölauf, Rita, konservatooriumi itaalia keele õpetaja, grupid ja eratunnid, Nõmme (Rahumäe), Raudtee tn. 10, tel. 520-45.
Leemets, Vold., viiuli ja teoreetiliste ainete tunnid. Nõmme, Metsa tn. 12.

MUUSIKALEHE 1934. A. TELLIMISHIND:

E. Lauljate Liidu liikmeile — aastas	Kr. 2.—
Teistele	„ 2.25
Välismaale	„ 2.50

Tellimisi võtavad vastu kõik postiasutused.

Toimetuse ja talituse aadress: Tallinna, Lai tän. 7. • Telefon 431-82

— SISUKORD: —

Pillimuusikast algkoolis — Ed. Visnapuu.	Mälestusi Andres Aavikust — S. Pruuden.
Teatriinimese mõttemõlgutusi — A. Üksip.	Meeskooride nurk.
Andmeid algkooli õpilasarkestreist — E. L.	Muusikamuuseum — A. Pulst.
Võhiku muusikakiri — A. Üksip.	Mitmesugust, illustratsioonid, naljad.

Järgmine „Muusikalehe“ nr. ilmub juuni algul.

MUUSIKALEHT

PILLIMUUSIKAST ALGKOOLIS

Ed. Visnapuu

Viimasel ajal on elavalt tõusnud päevakorda algkoolide pillimuusika küsimus. Kuna sellel alal leidub häid võimalusi õpilaste rakendamiseks ja nende ilumeele arendamiseks, siis tuleb energiliselt jätkata alustatud liikumist. Senised teoreetilised kaalutlemised ning praktiliselt astutud sammud näitavad, et asjale leidub küllaldaselt pinda, kui jõutakse viia läbi väljalised eeltööd.

Pillimuusikaga tegelemises Tallinnas paistab silma linna 21. algkool, kus õppejõuna seda korraldust juhib helilooja R. Päts. Siin on asjatundlikult moodustatud koosseis, mida võib painduvalt kasutada sisukaks tööks. Mainitud orkestri alusena esineb vilespillide kvintett. Need instrumendid evivad sobivaid omadusi mängimiseks lastele. Nad on kergesti puhutavad õhusurve mõttes ja annavad huulikus valmistooni. Ulatust võib kromaatilisel arendada üle kahe oktavi. Vilespillide kõrval R. Päts oma orkestris kasutab veel klaverit, harmooniumi ja mitmesuguseid löökinstrumente, nagu ksülofoon, metallofoon, triangel, trummid jne.

Mainitud orkestrit oleme kuulnud demonstratsioonidel ning ka iseseisval kontserdil, millistest saime väga häid muljeid. Nagu aastad näitavad, liigub siin töö huvi ja edenemise tähe all, kuna kasvandikke juhitakse tõsisel ning ühtlasi nende püüdumisi virgutavatel alustel.

Õige aktiivselt algkoolide pillimuusika liikumisest võtab osa H. Meri Pärnus. Tema on koguni ise asunud instrumentide

ehitamisele, et kujundada välja vastavaid tüüpe õpilaste jaoks. H. Meri propageerib okariini — sõrmilistega savipilli. Need on kromaatilise ehitusega ja kergesti puhutava valmistooniga; ulatuses aga nad jäävad vilespillidest natuke maha. Okariinide juures H. Meri toob mõningaid täiendusi ja kohandamisi laste jaoks. Hindki on viidud tublisti alla, võrreldes välismaa toodetega. Sellelt muusikaõpetajalt tulevad arvesse veel klapp-pillid (lühemalt — klappikud, õigemini — lestakud), millel helisid annavad klappide varal avatavad lestkeeled. Need instrumendid oma kromaatilise ehituse juures võivad ka edukalt täita ülesandeid lasteorkestris. Edasi H. Meri annab suupilli kujulisi saateinstrumente, mis aga osutuvad kaunis primitiivseteks ega evi iseseisvat tähendust muusikalises mõttes. Niisugused pillid küll ei täida oma otstarvet vaba arenemist pakkuva vahendina ning tuleksid jätta käigust kõrvale.

Lasteorkestrites kasutatakse ka mitmesuguseid keelpille. Tallinnas rida koole moodustab koosseise mandoliinidest ja gitarridest. Nende instrumentide juures satutakse kohe raskustele, mis peituvad häälestamises. Lapsed selle ülesandega ei saa hõlpsasti hakkama; õpetaja poolt abi pakumine nõuaks väga palju aega ning juhiks töö otseselt teelt kõrvale, mis halvaks tegevust ja kahandaks huvi. Selle koosseisu puhul tuleb arvesse veel terve rida vasturääkivusi. Pügalatega pillid ei ole intonatsioonis kuigi puhtad; kallimad

eksemplarid pakuvad enam rahuldust. Mandoliini kahekordistatud keel plektrumi all jätab rütmid segaseks ja nõrgaks. See instrument enda iseloomult omab kalduvusi rapakuse ning ülespuhutud sentimentaalsuse poole. Gitarr ei ole lastele kohane ka suuruse tõttu; nende sõrmed vaevalt ulatuvad haarama lihtsamaidki võtteid, rääkimata näpulaua täiskattest. Gitarri mandoliini kõrval kasutatakse akordide andmiseks, seega üsna piiratud osatähtsusega teguriks; niisugune harmooniline stereotüüpia pole just väga soovitatav. Edasi mandoliini ja gitarri sobitamine ei anna kõlapinna mõttes tervikut, vaid murrab selle kaheks erinevaks pooleks.

Mõnedes lasteorkestrites (näit. Tartu pedagoogiumi algkoolis) kasutatakse ka vibupille. Et antud vanaduse jaoks printsipaalviul ($\frac{1}{4}$) on sagedasti liig suur, siis paratamatult tuleb võtta tarvitusele instrumendi väiksem kuju ($\frac{1}{8}$ - ja $\frac{1}{2}$ -viul). Muidugi peab sihtima sellele, et vibupillide koosseis moodustaks omaette tervikulise rühma.

Väikseid viuleid kodudes leidub harva. Kuna lapsed vastavast east kasvavad ruttu välja, siis mainitud instrumendid jäävad neil varsti kasutamatult seisma. Järelikult oleks pille otstarbekam muretse da juba kooli omandusena. Korraliku käitumise juures vibupillid püsivad mängus õige kaua. Nende tervishoid aga nõuab hoolt ja ettevaatust. Jooksvat kulu teevad keeled ning lisaks vibugi.

Märksa enam raskusi tekitab kõnes olevate instrumendide käsitlemine. Siin peab õpetaja tegema väga rohkelt ja põhjalikku tööd, et jõuda soovitud tulemusteni. Korraliku koollilise aluseta ei tohi asuda te gutsema. Kus vajalisi nõudeid suudetakse täita, sääl avanevad siis ka ideaalsed võimalused laste muusikaliseks kasvatamiseks. Vibupill eeldab pingutusi temale lähenemises, aga annab vastu seda suuremaid väärtusi. Muidugi jääb selle osa täitmise tugevamate ülesandeks — päälegi soodsas olustikus.

Kui lasteorkestri jaoks hakata otsima hõlpsamini käsitletavaid ja seejuures sisulistele ülesannetele vastavaid instrumente, siis kõige päält jääme peatuma vilepillidele. Nende hind väliskaubana on küllalt kõrge (suuruse järgi Kr. 7.50 kuni Kr. —75—). Tallinnas aga juba tehakse katseid vilepillide tootmise alal, ning neid lastakse turule vähema kui poole eelmaintud hinnaga. See igatahes on tõsiselt võetav asi, mida tuleks arendada edasi võimalikult kiiresti.

Edasi seovad meie tähelepanu okariinid. Nagu juba varem tähendatud, nad ulatuses ei küündi vilepillideni; ka puudub võimalus häälestuse reguleerimiseks. Muidu aga okariinid võrdlemisi lähedalt täidavad neid nõudmisi, millised säeme üles laste orkestri suhtes. Hinna poolest mainitud pillid on kodumaa saadustena kaunis mõõdukad (1.10—3.25 krooni).

Klapikutest on H. Merel konstrueeritud ainult kõrgema registri instrument (hind 8 kr.). Paratamatult aga tuleb soetada terve rühm, et edukalt asuda selle pillitüübi kasutamisele.

Vastavate omaduste tõttu võib vägagi soovitada vibupille, ent nendega on märksa rohkem hoolt ning vaeva. Kus aga läheb korda koosseisu luua ja tegevust tösisete tulemusteni viia, sääl on võidetud kätte hinnalised alused muusikalises kasvatuses.

Orkestrite moodustamisel ei tarvitse sügugi piirduda ühe värvi kasutamise, vaid tuleks neid koostada mitmest iseloomulisest rühmast. See toob muusikasse elavust ja tõstab asjaliste huvi. Tarvilist osa orkestris etendavad ka löökinstrumendid, milliseid ei pea unustama. Nendest käivad kõne alla ksilofoon, metallofoon, triangel, kastanjetid, tamburiin, trummid jne.

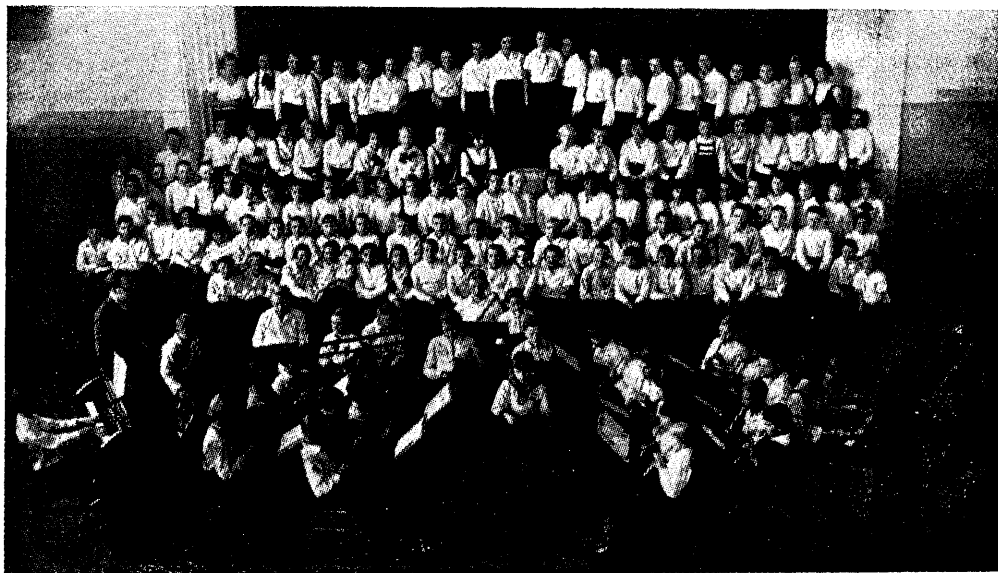
Tihedas ühenduses orkestrite moodustamisega tuleb tõsta esile repertuaari küsimus. Pole mõeldav, et igasuguste juhulike koosseisude jaoks oleks võimalik mu retseda noodivara. Ka ei saa panna loo

tusi omaette materjalide soetamisele üksikute orkestrite juures. Lastele määratud muusikatoodangu andmine nõuab suurt asjatundlikkust, muidu võivad hääd kasvatuslikud mõtted libiseda ära oma pinnalt ja sattuda hoopis võõrastele alustele. Meie ülesandeks jääb olukordi arendada nii, et kujuneks välja ulatuselt ning jagunevuselt kindlam orkestritüüp, mille tarvis muretseda vastavaid palasid. Ainult niisugusel puhul tohime loota seisukorrale, kus avanevad võimalused lasteorkestrite repertuaari jõudsamaks tekkimiseks ja kirjastamiseks.

kaudu minema täitmise võimaluste juure.

Paistab olevat kõige otstarbekohasem, et liikumise agaramad ja juhtivamad tege- lased astuksid vastastikku kõige tiheda- masse mõttevahetusse ühiste seisukohtade leidmiseks ning nende fikseerimiseks. On vaja saada täit selgust kasvatuslikes põ- hialustes, pillide valikus ja tootmise või- malustes kodumaal, noodikirjanduse soe- tamises ning ühtlasi ka tegevuse piirides nii üldise huvi kui kandejõu seisukohalt.

Lasteorkestrisse puutuvaid küsimusi tuleb igakülgselt arutada ja kaaluda eriliselt selleks valitud toimkonnas, kes siis võib

Tallinna XXI algkooli orkester ja laulukoor.

Lasteorkestrite küsimuses tuleb astuda kohe põhjalikke ning igakülgselt kaalutud samme, et pärast poleks vaja hakata tege- ma ümberhindamisi ja hävitama korda saadetud töö tagajärgi. Kõige enne pea- me mõtlema asja sisule ning edasi selle

anda kindlaid ning põhjendatud vastuseid oma otsuste kohaselt. Laste muusikaline kasvatus on ala, mis moodustab ühe täht- sa osa kogu helikunstilisest liikumisest, seepärast peab siin talitama valju hinda- misega ja kindla kavaga.

ILMEKUSEST

A. Blossfeldt

On tõsiasi, et arvult väike eesti rahvas on üldiselt muusikaarmastaja ja õieti ka väga muusikaline, mida tõestab nii paljude lauluseltside ja -kooride olemasolu, samuti soololauljate poolt antud kontserdid. Ka vähem haritud ringkonnis tuntakse suurt huvi laulu vastu.

Üks laulu suurimaid raskusi on väljendus, ilmekus. Liig vähe mõeldakse laulu sisu üle; ükskõik, kas see avaldab rõõmu, valu või teisi tundeid — ta lauldakse lihtsalt maha, tähendusega: „läks läbi”. See ei ole aga nii lauljale kui ka laulukunstile mitte hääks kuulsuseks.

Kui peaksin hindama kaht ettekannet: üht, mis lauldud väga ilusa ja hästiharitud hääle poolt, kuid külmalt, ning teist, vähemilusa hääle poolt sügavasti haaravalt soojalt, siis eelistaksin alati viimast.

Kuna tundmusrikas laul tungib kuulajate südameisse, liigutab hingetu ilus häälemaid vaid kõrva, ning laul on tõesti, nagu ütleb Paulus Korintuse raamatus: vaid vask, mis kumiseb ja kelluke, mis heliseb.

Laulja, kes omab ühendatult mõlemaid — hingelist tõlgitsust ja ilusat häälet, on tõsine, suur kunstnik, kes peab olema läbistanud inimlikkude rõõmude ja valude kõik astmed. Mitte ainult elu ilusat poolt — rõõmu, õnne ja mõnusus — pole ta maitsnud, vaid on pidanud nägema ka selle varjukülgi — on kannatanud muret, valu ja puudusi, mille vintsutusus ta hing on valminud, ta ise on muudetud saatuse poolt küpseks tervikuks.

Niisugune laulja oskab vaimustada, paeluda otsekohe kuulajaid, oskab neid kütkestada oma lauluga. Alati suudab ta luua vanast uut, oskab anda äralauldud paladele hoopis uue riüü, ja puhudes neisse värsket elu, astuvad need jälle elavatena publiku ette.

Mõned lauluõpetajad peavad tarviliseks õpetada kasvandikele ka miimikat, mis

aga tõsise väljenduse juures ei ole sugugi vajaline, kuna laulja hingelised elamused peegelduvad näos juba nii-kui-nii. Miimika õppimine on vajaline vaid tummnäidendi ettekandeks, kus sisu antakse edasi ilma ja žestidega.

Kui esineja üht fraasi lauldes silmades suunab lakke, teise juures need aga jälle alla langetab, tehes seejuures veel grimasse, on see vaid kometimäng, mida eba-muusikalise ja otsustamisvõimetu publiku poolt võidakse hinnata küll kui hästi ilmekat ettekannet, ometi asjatundjaid muusikainimesi sunnib niisugune väljendus vaid päid raputades naerma.

Peensusteni haritud hääle kasutab ilmet vaid kui vahendit sihi saavutamisel, kuna puudulikult, poolikult arendatud hääle küll vaevalt võib loota edu. Sagedasti ollakse iseäranis uhke oma „forte”-le, mida siis kasutatakse ka igal võimalikul juhul. Piano- ja legato-laulmine, hääle paisutamine ja kahandamine, samuti ka kõik muud laulupeensused jäetakse pea täielikult tahaplaanile. Piano-laulmisest mõtleavad mõned, et niisugust suures ruumis üldse ei kuulda, kuid muidugi on see arvamus täiesti ekslik. Laulda valjult, kui omatakse tugevat häälet, ei ole mingi kunst, kuna ilusa „piano” moodustamine on tõeline kunst, mis ühtlasi annab tunnis-tust hästikoolitatud häälest. Üldiselt on naishääled Eestis paremini haritud mees-häälest.

Hääle ilmekus, väljendusrikkus sõltub muidugi hääle üldisest haridusest. Kui hääle ei reageeri ka kõige õrnemale hingeliigutusele, et või olla juttugi kuulajaid vangistavast ettekandest. Aga tõlgitsemine nõuab ka sisseelamist ettekantavasse teosesse.

Esmalt peab omandatama laulu sisust selge arusaamine ja siis määratama kindlaks luuletise iseloom, s. t. ta kuuluvus

kas lüürilisse, eepilisse või dramaatilisse liiki, millised kolm haru kirjanduses päämiselt figureerivadki.

1. Lüürika on luulelik, mis väljendab üksiku isiku subjektiivse tundeelu avaldusi otseselt, vahenditult.

2. Eepiline luule omab jutustavat iseloomu; tema ülesandeks on tuua esile möödunud, kustunud sündmusi, jutustada mälestusist.

3. Dramaatiline luulelik, pidades silmas kindlat esteetilist maitset, annab edasi möödunud, minevikulisi sündmusi — olevikuliste, praegusündivate juhtumustena.

Edasi tuleb panna tähele tempot, seejuures hoolega pidades silmas hingamist. Kui tuleb laulda pikki fraase ühe hingega, peab selleks võetama võimalikult sügav hingetõmme, nii et sellest piisaks vabalt kogu fraasi laulmiseks, et seda õhku, mida sisaldavad kopsud rahulikus seisundis alati, ei tuleks mitte pressida välja. Lühikeste fraaside laulmisel ei tohi mitte nii põhjalikult fõmmata hinge, kuna siis ei suudeta seda kõike kasutada ära; sellele ülejäänud õhuhulgale järgneva fraasi laulmiseks veel uue õhu päälehingamine väsitab aga asjatult kopsu ning muudab hääle karedaks. Nii siis: pika fraasi eel

hingatagu võimalikult sügavalt, lühikese eel aga ainult poolikult ning üksikute sõnade eel üsna pääliskaudselt.

Niisugust hingamisse ja dünaamilistesse varjunditesse puutuvate märgetega ettevalmistatud laulu tuleb selge diktsiooni saavutamiseks mõned korrad deklameerida või lugeda ning alles siis laulda klaveri saatel.

Ei ole mitte alati nõuetav, et laulja peaks täpselt kinni komponisti ettekirjutusist; ta kaalugu tundeid ja põimigu ettekandesse ka oma kujundamisjõudu, mis muudab esinemise värvirikkamaks ning huvitavamaks.

Laule, mis väljendavad rõõmu, õnne ja vaimustust, peab käsitletama lahtiselt, haledalt, seevastu aga valulisi, muretsemaid ja leinalisi — tumedama häälevarjundiga ning enam kinniselt. Hirmu ja õudsust vastavalt tekstile antagu kohkunud häälele, viha ja põlgust aga surutult. Üldiselt on kõlavarjundeid väljenduse ilmekuseks nii mitmesuguseid, et kõiki neid üksikult loetleda on mõttetus.

Laulus esinevad pausid suudavad tihti väljendada rohkem kui lauldud heli. Sama tähtsat osa imevahendina omab pauside kõrval tempo. Üldiselt laulja ise olgu kujundaja, mitte aga ainult järeleaimaja.

Tallinna XXI algkooli löökpillide orkester.

TEATRINIMISE MÖTTEMÕLGUTSI *)

Albert Üksip

6.

Tõsiste teatrisõprade valuliseks päevaküsimuseks on näitlejate haridusliku pinna tõstmine ühenduses kutselise oskuse omandamisega. Küsimuse üle on palju kõneldud ja vaieldud, sest et ta on küllalt suure tähtsusega. On ju tõsi, et näitleja väärtust määrab esijoones ta lavaline võime, kuid mitte vähema tähtsusega ei ole ka ta üldareng. Ei ole häa, kui publiku keskmine nivoo on kõrgem näitlejate omast. Ostrovski' näidendis üks tegelane ütleb nii: „lollike ei suudlegi nii kui targake“, olgugi et just suudlemises vast tarkus ei peaks mängima suurt rolli. Ent märkus on, nagu näete, väga peen.

Näitlejate harimise teid on mitu, ning neist võiks kui üht tähtsamat mainida — õppereise. Oli juhus tutvuda meie näitlejate autobiograafiliste andmetega, kust huvitaval kombel selgus, et meie vanemad näitlejad on palju näinud ja kuulnud oma noores eas, selle vastu meie noored peaaegu mitte midagi.

Nii kummaline kui asi on põhimõtteliselt, ei suuda see vist kedagi imestada, sest me kõik teame neid tõkkeid ja piire, mida riigid ja rahvad on endale mõelnud välja, et üksteisest eralduda ning võõrduda. Ja ometi on maailma nägemine määratu suure tähtsusega, eriti noortele, kes mõne aja pärast on kutsutud teatrit edasi viima, sihte rajama ja teisi juhutama. Ütleb ju vanasõna: „kes palju käinud, see palju näinud“. Meie noored on vähe käinud ja vähe näinud — kuidas nad ükskord juhivad ja teisi õpetavad?!

Tõsi, on ka hilisematel aegadel, eriti meie „majandusliku õitsengu“ aastatel saa-

detud rahva kulul jõude välismaile vaatama ja õppima. Ent enamikus on olnud need saatmised kahtlase väärtusega: on antud raha ja „saadetud“. Kuid kui tahe-takse midagi teha asjalikult, siis on esimeseks tingimuseks: süsteem. Kas on võimalik endale kujutada ette, näiteks, et mõni teaduslik organisatsioon annaks stipendiumi oma noorele liikmele niisama, ilma pikema jututa? Ei, vaid see noor teadusejünger peaks esiteks endale muretsema täielise selguse selles, mida ta ihkab taotleda oma uurimismatka kaudu, siis koostama vastava kava, selle esitama teda toetavale organisatsioonile hääkskiitmiseks ja korrigeerimiseks, ning alles sellele järgneks raha andmine ja reis. Jõudes matkalt tagasi, annaks ta organisatsioonile ja selle kaudu tervele rahvale teada oma muljetest ja saavutistest, otsekohe „esialgse teadaande“ kujul, hiljem aga viimistletud töö kaudu. Nii on see õige. Muidugi, näitekunstis on neid tulemusi raskem kindlakujuliselt fikseerida, kuid üks jääb kindlaks, et kui inimesele midagi on hakanud külge (ja vastasel korral poleks maksnud teda saatagi!), siis see toob mingisugust kasu nii talle endale, kui ka tema kaudu teistele. Nähes teisi, tekib paratamatult tahe kõrvutada ja võrrelda, ning võrdlus on, nagu teame, iga asja juur ja edasiviiv tegur. Võrdlus võib meis sünnitada kas rahulolematust endaga, või ta kinnitab meid usus, igal juhtumil aga ei jäta ükskõikseks. Vaade avardub ning sellest võidab otsestest või kaudselt ikkagi esiteks asjaomane, pärast ka teised, eemalolijad huvilised.

Kuidas on olnud meie lugu ses asjas?

*) V. 1933, nr. 4.

Kehv küllalt. Neist paljuist, kes viimase 10 a. jooksul said matkadeks stipendiume, on minimaalse nõudmise oma kolleegide suhtes — tutvustamise oma muljetega — täitnud vaid mõni üksik (Lauter, Gleser, Türk). Teised on kõik nähtu ja kuuldu jätnud enda teada ja targa näoga käinud ümber, ehk piirdunud lakoonilise märkusega, nagu: Pariisis on s... kui Jõesuus j. n. e.

Milleks ma seda kõike jutustan? Selleks et teha, või õigemini toetada üht ettepanekut, mis on tehtud mõnede teatrisõprade poolt ühenduses kavatsetava Hilda Gleser'i nimelise teatristipendiumi asutamiseks. Propageerin, et kui niisugune stipendium luuakse, siis tuleks seda tarvitada noorte lavajõudude välisstipendiumideks, kuna see oleks vastav G. mõttele, kes ise nii ihkas välismatku ning neist ammutas lohutust ja ideede rikkust. Kuid siis võetagu kohe arvesse ka ülemaltoodud vagu soove, et hää seeme mitte ei langeks viljatule kaljule. Kordan: kui tahetakse midagi teha asjalikult, siis on esimeseks tingimuseks: süsteem. Isegi lõbureise on

tõhusam teha süsteemikalt, liati siis veel õppereise!

Kuidas kõike teostada praktiliselt, selle üle peaksid asjatundjad võtma sõna ja küsimust mitmekülgselt kaaluma.

7.

Enne ja nüüd. Pole veel jõudnud ikka, kus hakkaksin nägema vanas ainult hääd, uues vaid halba. Kuid viimastel päevadel tuli tahtmatult pöörduda minevikku, kutsuda esile endiseid varje ning kõrvutada neid olevikuga. Ja pean ütlema, et mõnes asjas oli vana aeg kenam uuest. Nii asjaarmastajana-näitlejana tegutsedes Narva „Võitlejas“, tuli tihedasti puutuda kokku seltsi teatri juhatusega, ning vahekord juhatuse ja näitlejate vahel oli seltskondlik-sõbralik. Nüüd on see teisiti. Kõikide meie nimekamate teatrite näitlejad kurdavad halbade vahekordade üle nende ja juhatuste vahel. Teatrite juhatused on üks asi, näitlejaskond — teine. Nagu kaks vastasleeri. Mitte just otsekõhe vaenlased, aga jätab soovida. Kumbki on oma kaldal, sild lõhutud ja uut ei tahe-

Pärnu Noorte Kotkaste orkester.

tagi ehitada. Endistest sõpradest on saanud tööandjad ja töövõtjad, nagu mingis käitises.

Ja kui kunstlik on niisugune vahetege mine meie oludes; kui asjatu ja mitte kuhugi viiv! Teab ju iga näitleja, et teatrite juhatused imeilmei taotle mingisuguseid isiklikke huviseid, juhatamisest midagi ei saa, pääle väikeste tülide, et nad tegutse

vad oma parema äranägemise järele, s. t. ikkagi aatelisel alusel, aga vahetõrked on kõike muud kui hää ja loomulik. On ju tõsi, et üksikud näitlejad ja üksikud juhatuse liikmed omavahel hästi sobivad, kuid see ei paranda üldist pilti.

Miks see on nii? Kas seda keegi oskab seletada? Enne ja nüüd... enne ja nüüd...

ANDMEID ALGKOOLI ÕPILASORKESTREIST

E. L.

Algkooli õpilasorkestrite küsimus on leidnud viimasel ajal rohket tähelepanu õpetajaskonnas. Üksikute orkestrite loomine linnades on ergutanud muusikaõpetajaid ka maal selle ala viljeldamisele ning põhjustanud rohkeid järelepärimisi seni tegutsevate orkestrite juhtidelt. Kuna meil õpilasorkestrite kohta puudub vastav kirjandus täielikult ja siin-sää peetud referaadid on ulatunud vaid asjahuviliste kitsasse ringi, siis toome siin andmeid üksikute vanemate algkooli orkestrite kohta, et tutvustada laiemaid hulki nende tulemustega, mis meil sel alal seni on saavutatud.

Tallinna 21. algkooli orkester muusikaõpetaja ja helilooja R. Pätsu juhatusel on töötanud kaks aastat. Orkestreid on õieti kaks: üks vilepillidest ja löökriistadest, teine ainult löökriistadest.

Esimese orkestri koosseis on järgmine: vilepillid — sopran, alt, tenor ja bass, klaver, harmoonium, suur ja väike trumm, puust trumm, triangel, kuljused, kellamäng, ksilofoon, gong, häälestatud kellad, tarvitud mõda muid efekti-pille, nagu linnuhääli jne.

Koosseis on: sopran-vilepillile 20 (I — 10 ja II — 10), alt-vilepillile 3, tenor-vilepillile 1 ja bass-vilepillile 1, — teistel pillidel igal üks mängija, mõningaid harva tarvitata vaid pille käsitab mitut ainult üks mängija.

Mis puutub pillide hinnasse, siis on need võrdlemisi kallid, kuna neid tellitakse välismaalt. Sopran-vilepilli hinnaks on Kr. 7.50, aldil Kr. 25.—, tenoril Kr. 35.— ja bassil Kr. 75.—. Nagu aga selgub, saab neid pille sama edukalt valmistada ka kodumaal, kusjuures nende hind tuleb koguni üle poole odavam. Orelimeister Terkmann ja pillitööstur Kristal ongi hakanud valmistama vilepilli. Kristali juu

rest — V. Pärnu mnt. — võib saada sopran-vilepilli à Kr. 3.75.—, tosina viisi tellides aga Kr. 3.40 tükk.

Löökriistad on ostetud kohalikest muusikaäridest ja on valmistatud kodumaal. Neist kõige kallim on kellamäng, mis maksab Kr. 60.—. Ksilofooni hinnaks on Kr. 15.— ja on valmistatud eritellimise pääle.

Orkestris kõik mängivad nootidest, mida on õpitud lugema juba enne pillimängimisele asumist laulutundides.

Repertuaari on härra Päts ise korraldanud, kuna vastav kirjastus seni on puudunud. Mängitud on päämiselt eesti muusikat, kuid ka välismaa oma.

Kavatsus on täiendada orkestrit kõige-päält timpanitega, s. o. häälestatavate trummidega, ning mõnede keelpillidega, viulitega ja eesti kandliga või tsimbliga.

21. algkooli teine orkester koosneb löökriistadest, milliseid tarvitatakse ka suures orkestris. Siin meloodiline osa on täita klaveril, mida mängitakse neljal käel. See orkester on mõeldud noorematele õpilastele, päämiselt III õppeaasta lastele, et kasvatada neis rütmitunnet ja noodilugemist. Seda orkestrit on juhatanud edukalt õpilane.

Harjutusi mõlema orkestriga peetakse regulaarselt kord nädalas 1 tund korraga. Harjutustel viibib terve orkester, üksikute osade läbivõtmine toimub rühmade kaupa.

Orkestreid on esinenud mitmel korral avalikult kooli pidudel ja koguni iseseisva kontserdigaga. Orkester on astunud üles ka koos laulukooriga.

Pillid on ostetud muist kooli, muist õpilaste oma koolul.

Härra Päts pääle pikemaid katsetusi on jäänud eelmainitud koosseisu juure, kuna tema kogemuste järgi vilepillid on lastele tehniliselt jõukohased ja samuti ka meeldivad neile.

Pärnu Noorte Kotkaste orkester muusikaõpetaja H. Mere juhatusel töötab allnimetatud koosseisus teist aastat. Orkestri koosseis on järgmine: 1 — pikolo-okariin, 12 normaal-okariini, 9 F-okariini, 3 bass-okariini, 2 I klapikut, 2 II F-klapikut, 1 III klapik (bass), 2 I saatepilli, 2 II saatepilli, 2 III saatepilli, 3 bass-saatepilli, 2 kontrabass-saatepilli, 1 soolo-ksülofoon, 1 I saate-ksülofoon, 1 III saate-ksülofoon, 1 kellamäng, 1 väike trumm, 1 suur trumm, kokku 48 mängijat.

Orkester on esinenud mitmel puhul avalikult.

Orkestri praegune koosseis on kujunenud kindlaks, teist tüüpi pille juure muretseda ei ole kavatsatud. Varemalt oli orkestris tarvitusel klaver, harmoonium, cello jne., kuid neist kui raskesti käsitletavaist pillidest on loobutud.

Tallinna IV algkooli orkester muusikaõpetaja härra E. Mesiäise juhatusel töötab üle poole aasta. Siin on koosseis jällegi eelmainitud kahest erinev:

Tallinna IV algkooli orkester.

Need pillid on valmistatud härra Mere poolt konstrueeritud mudelite järgi ja maksavad: okariinid Kr. 1.—kuni Kr. 3.—, klapikud — Kr. 8.—, saatepillid Kr. 1.50 kuni Kr. 8.—, saate-ksülofooneid à Kr. 2.50, sooloksülofoon Kr. 6.—. Neid pille võib tellida härra Merelt, Pärnu, Võimlemise tn. 6, Tallinnas A. Visman'i kirjutusmaterjali ärist, S. Pärnu mnt. 14 ja Tartus M. Tiitso noodiärist, Riia tn. 19.

Päale selle on moodustatud mainitud pillidest veel kvartette.

Mängitud on üldisemalt tuntud lastele jõukohast repertuaari, mille säädinud orkestri tarvis hra Mere.

Harjutusi peetakse kord nädalas 1 tund terve orkestriga, koduseid ülesandeid ei anta, milleks härra Mere arvates ei ole ka tarvet, kuna pillid on väga kergesti käsitletavad.

mandoliinid, gitarrid, viulid, ksülofoon, trumm, triangel, kõrask, gong. Need riistad on ostetud Tallinna äridest, enamus neist aga (mandoliinid, gitarrid) on õpilaste omad.

Orkestrit on kavatsus täiendada üksikute efekti- ja löökpillidega.

Mängitud on laulude säadeid ja härra E. Mesiäise helitöid, millised muidugi on säädnud orkestrile härra Mesiäinen ise.

Harjutusi peetakse 2 korda nädalas terve orkestriga ja rühmades. Avalikult on esinenud mõnel korral, ka raadios.

Pille häälestavad õpilased ise, neid tuleb ainult kontrollida enne harjutust.

Tallinna XVII algkooli orkester muusikaõpetaja V. Toomingase juhatusel töötab teist aastat. Orkester on segatüübiline: mandoliinid, mandoolad, kontrabass-mandoliin, viulid, okariinid, kla-

pikud, ksülofoon, klaver, väike trumm ja triangel, mängijaid 28.

Juure on kavatsus muretseda löökpille, alt-mandoolasid, ja vilespille, kui neid hakatakse valmistama kodumaal ja hinnalt muutuvad kättesaadavamaiks. Varemalt olid orkestris ka gitarrid, kuid nende raske käsitatavuse pärast tuli neist loobuda.

Pillid on osalt õpilaste omad, osalt muretsed kooli kulul. Mandoliinid ja mandoolad maksavad Kr. 10.—15.—, bassmandoliin Kr. 60.— kuni Kr. 70.—, okariinid ja klapikevad on hangitud härra Merelt.

Repertuaaris on mitmesuguseid helitöid, säetud orkestrile härra Toomingase poolt.

nemad ise keelpillidest on rohkem vaimustatud kui okariinidest ja klapikevadest.

Tallinna II algkooli orkester prl. Valdmanni juhatusel on tegutsenud pool aastat. Orkestri koosseis umbes sama, mis XVII algkoolis, pääle selle 10 gitarrid. Orkestrit täiendada ei kavatseta. Mängitud on üldiselt tuntud lastelaule ja muid palasid, millised on säädinud orkestrile juhataja. Harjutusi peetakse 3 korda nädalas, kaks korda rühma kaupa, üks kord kõik koos. Esinetud on kooli pidudel ja aktustel.

Tallinna IX algkooli orkestrit juhatab muusikaõpetaja härra V. Rammul. Orkester töötab 1923. a. saadik. Orkestrisse

Tallinna IX
algkooli orkester.

Harjutusi peetakse 2 korda nädalas, rühmades ja terve orkestriga. Õpilased harjutavad ka kodus.

Orkester on esinenud avalikult umbes 10 korda. Kuigi pügalpillid on rasked häälestada, sooritavad seda õpilased juba iseseisvalt. Nende suur ulatus ja lähedus vibupillidele, mis võimaldab hiljem kergesti üle minna viiulile ja cellole, on põhjustanud juhatajat jääma nende tarvitamise juure. Mis puutub õpilastesse, siis

kuuluvad viiulid, gitarrid, mandoolad ja löökpillid. Harjutusi peetakse kaks korda nädalas, üks kord algajatele, teine kord edasijõudnuile.

Nagu eeltoodust näha, on algkoolide orkestrite moodustamiseks mitmeid võimalusi, vastavalt kohalikele oludele ja õpetajate veendele. On võimalik saada läbi õige väikeste kuludega, kui aga soovitakse huvitavamalt ja mitmekesisemat koosseisu, on ka kulud suuremad.

VÕHIKU MUUSIKAKIRI *)

Mul tuleb oma ameti tõttu palju puutuda kokku n. n. kunstlauljatega, s. o. inimestega, kes on õppinud laulu ja sellega endale teenivad leiba, kes laulavad ülespidamise otstarbel. Vastastikusel vaikselt kokkuleppel ei kõnele me kunagi laulust ega muusikast, nii on parem mõlemale poolele. Kuid vahete-vahel tõmbab nagu midagi südames ja tekib tahtmine natuke

pajatada meie vahakordadest ja suhtumisest, et kergendada pisut südant.

Lauljatest öeldakse ammu, et nad on kõige halvemad muusikud, millega tahetakse toonitada nende ükskõiksust selle vastu, mis seisab väljaspool enam-vähem ilusa, kõlava hääle ulatust. Ma ei taha

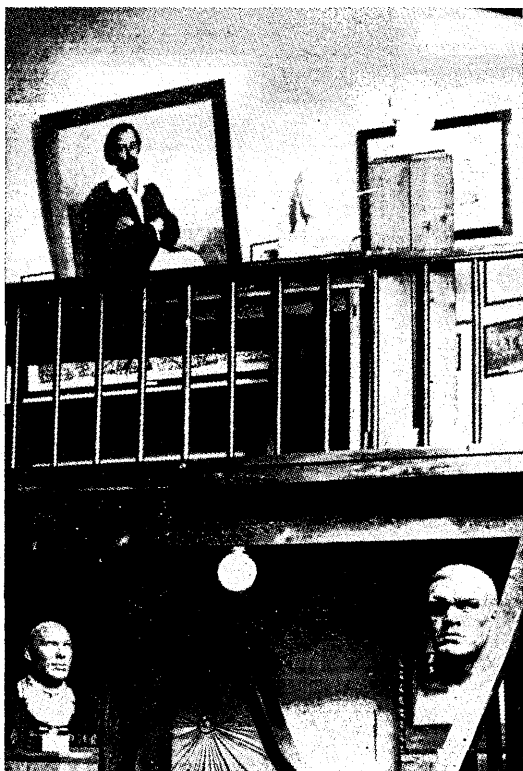
*) V. „Muusikaleht“, 1924, märts, nr. 3.

kõnelda just neist lauljaist, kes oma ossa suhtuvad n. ö. statistiliselt, arvestades sääal ettetulevaid kõrgeid noote arvuliselt, vaid ma tahan rõhutada ainult seda tehnilist, võiks isegi ütleda, mehaanilist külge, millest lauljad peavad nii palju. Ja ometi tohiks siin näha ümberpööratud.

Mis on siis õieti laul? Laul on seisukord inimhinges, kus tal midagi nii pakitseb, et seda enam endas ei jõua hoida, ning kus kõne ei ole suutlik väljendama seda suurt, ülevat, pulbitsevat, ning ainult lauluhõisk võiks alandada pinget.

õõbik laulab n. ö. kuulajatele, mitte endale, ta on nagu teadlik oma „kaunis“ hääles ja lauluoskuses, ta demonstreerib oma oskust ja võimeid; isegi ses, et ta esineb õhtuti, on midagi „kunstlikku“, teatrilist. Õõbiku laul on muidugi ilus, kuid ta on enamasti ka külm, ei soojenda nii, nagu seda teeb mõni lõõke, põõsalind või käblik, kellede juures me tunne- me nõnda lähedalt ülalnimetatud „laulu- rõõmu.“ Sest laul pole see, mis on märgit- tud nootides, vaid palju enam see, mis asub nootide vahel. Võib omada valjut, kõlavat häält ja õiget kuulmist ning siiski olla mitte laulja, aga võib olla laulja ilma hääleta. Kõik lauluarmastajad mõistavad,

Muusika-
muuseumi

välja-
panekuid.

Kuuleme kevadel lindude laulu, siis tek- kib meis tõesti tunne, et nad häälitsevad mingist küllusest, seemisest rikkusest, aga mitte vaid seepärast, et neil juhusli- kult kõris on peidetud hää hää. Ja pan- ge tähele veel järgmist peent detaili: laul- jaid on sageli võrreldud õõbikutega, kuid kas ei ole õõbiku laulus kõige ilu päälle vaatamata siiski midagi „kunstlaulust“;

mis ma sellega tahan öelda, kuid lauljad ei saa meist aru kindlasti mitte. Seisame igaüks oma kaldal ja meie vahel voolab lai jõgi, mis on täis — kadunud terav- meelse Eduard Kurnimi sõnade järele — „kõrgeid fitaasid“. Ning need on nii „kõr- ged“, et nende külge jääb rippuma selge mõistus ja eelarvamusteta otsustamine.
Albert Üksip.

MÄLESTUSI ANDRES AAVIKUST

Järg.

Selle viulukoori asutamisel aitas tublisti kaasa Viljandi koolide muusikaõpetaja Schmidt, kes alguses juhatas koori ja ise mängis kaasa. Teiseks õpetajaks oli koguni huvitav ja omapärane mees, nimelt Karl Romberg, kes õpetas ka pillikoori mängu, nagu varem nimetatud. See oli ühel harjutusel koolimajas, kui nägin teda esimest korda. Mees üle keskea, kulunud riietuses, kaenlas viiul vahariidest kotis, astus üle koolimaja läve. Ta vabandas viisakalt, et oli seganud meie mängu, esitas ennast ja andis peagi mõista, et võib jääda meid õpetama mõneks päevaks. Tasuks nõudis prii söögi ja iga harjutuse eest pool toopi viina. Lepiti kokku. Aavik lubas söögi, meie viinaraha. See meie õpetaja oli sama Kaarel Romberg, kelle elulugu on käsitlenud Ernst Peterson oma teoses „Ei iialgi“ (1902. a.)*). Ta oli rahvuselt eestlane, noorena õppinud Viini kõrgemas muusikakoolis. Sää! ta oli aga hakanud jooma, andudes aegajalt sellele kirele ikka enam ja enam, kuni muutus täielikult joomariks-hulkuriks, kellena õpisingi teda tundma. Ta ainsaks varanduseks olid viiul ja prillid, käis ringi ja teenis oma mänguga leiva-, enam aga viinaraha. Tal oli hää haridus ja haruldane muusikaanne, mille tõttu kaineina võis olla meile väga kasulik. Ta elas nädalpäevad Heimtalis, millist aega kasutasime väga intensiivselt, käis igal õhtul harjutustel. Romberg õpetas niihästi meid, kooriliikmeid, kui meie juhti A. Aavikut. Juhtus sageli, et ta prillid olid Heimtali kõrtsis pandis, kui läksime harjutusele. Pidi siis keegi minema ja need säält välja lunastama enne, kui ta sai hakata koori juhutama. Ühtlasi toodi siis pool toopi viina, mida ta nõudis tasuks õpetamise eest, muidu ei hakanud päalegi. Meie üllatuseks tuli siis ka ilmsiks, et juba varem harjutatud, kuid siis veel ainuke leinamarss meie repertuaaris oli sama Romberg'i komponeeritud. Ta avaldas seda meile ühel harjutusel ja — tõepoolest — nootidel seisiski tema nimi. 50 aastat hiljem kuulsin sedasama marssi Eesti vabaduseõjas langenute muldasängitamisel Viljandis. Tema enese armsamaks viisiks oli „Kanaaria valss“, mida mängis erilise andumusega. Kui võttis viiuli ja tõmbas paar korda vibuga üle keelte, tuli temasse nagu uus ja isesugune elu. Vist unustas neil silmapilkudel oma nurjunud saatuse

ning elas üksipäini helidele, viies meid, lihtsaid talupoisse, enesega kaasa, sundides unustama ümbrust ja argipäeva... Kuid hetk hiljem oli ta jällegi põlatud joomar ja hulkur. Meile oli ta hääks õpetajaks. Pärast esimest pikemaajalist Heimtalis viibimist külastas ta meie harjutusi hiljem väga sageli, juhataedes ikka hariliku tasu eest. Ühel hommikul leiti ta surnuna kruusaaugust, viiul kõrval.

Olen jutustamises jõudnud ette. Nüüd uuesti tagasi pasunakoori juure, milline arenes kõrvuti keelpillide kooriga. Kõige suuremat hoogu meie muusikaharrastusele andis 1873. aastal Tartus Saksa Käsitöölise Seltsi aias ära peetud esimene ühendatud pillikoorida kontsert,**) mille juhtideks ja korraldajateks olid Tartu-Maarja koguduse õpetaja Willigerode ja meile tuntud Väägvere muusikamees Davet Wirkhaus. Hakkasime aegsasti selleks ette valmistama. Ka lipu tegi pasunakoors seks puhuks enesele. See oli valgest linast riidest laia kardkandiga, tuttudega ja kullatud vardaotsaga. Ühel küljel oli pasun, piiratud tammepärjaga, teisel sõnad: „Heimtali pasunakoor“. Kohalik mõisaproua, kes lipu muretsemisel aitas kaasa, nõudis miskipärast, et sõna „Heimtali“ oleks maalitud mustade tähtedega, muu kullaga. Millest see soov oli tingitud, ei tea, igatahes leidis see rahuldamist. Lipu valmistas Viljandi maalermeister Andreesen ja sai selle eest 15 rubla. Võrreldes teiste kooride lippudega, oli meie oma õige ilus, nõnda et Jannsen oma „Postimeheski“ temale tähelepanu juhtis, nimetades teda siidlipuks. 1889. või 1899. aasta priiusepidustustel oli see lipp Heimtali laulukoori käes, kus ta õnnetu kombel läks kaduma, millest mul veel tänagi on südamest kahju, sest oli see ju esimene lipp, mille all esinesid heimtallased. Praeguse põlve tegeledad oleksid seda vist mõistnud hinnata.

Tartusse sõiduks kogunesime Viljandis „Staaphoone“ õues, kuna sää! asus tol korral „Koidu“ selts. Sõitsime viiel vankril, millest mõne ette oli rakendatud kaks hobust. Sõit arenes lõbusalt, sest olime kõik noored inimesed. Õösel Ulila soost läbi sõites, võttis iga mees hunnikust turba pihku ja süütas selle põlema. Sõitsime siis nagu tõrvikutega. Kartes liiga varajõuda linna, peatusime Haage kõrtsi juures, kust oli jäänud Tartuni 8 versta. Kuna kõrtsis leidis orel, siis andis Kasvandik

*) Vördle M. Kampmann: Kirjandusloo pääjooned III, lehek. 174. S. P.

**) 14. juunil 1873. Kontserdi pikem kirjeldus „Eesti Postimees“ nr. nr. 26, 27 1873. a. P. S.

siin jälle oma kontserdi, alustas koraaliga ja lõpetas tantsulooga. Tartu jõudes otsisime kõige päält üles kontserdi-büroo, kust meid juhutati korterisse, mida korraldajad varem olid valmis vaadanud, nagu sünnib see nüüdki laulupidudel. Meie korter asus üle Kivisilla paremat kätt praeguse vana-kraami turu ääres. Pererahvas oli väga lahke ja püüdis meie sääli viibimist teha kõigiti mugavaks.

Kontserdipäeva hommikul oli ühendatud pasunakoorede pääproov, mida juhatas Davet Wirkhaus. Pääproovile järgnes pildistamine*) ja sellele tegelaste ühine lõuna, millest võtsid osa ka tähtsamate tegelaste perekonnaliikmed. Aeda olid kaetud pikad lauad. Nende juure asumisel nõutles Willigerode meiega, missugust laulu laulda enne sööki, ja pani ette esimese laulupeo alguslaulu: „Kiida nüüd Issandat, minu süda“, mida siis ka lauldi; vana Willigerode seisis laua otsa juures ja lõi takti jalutuskepiga. Pääle selle pidas ta kõne, milles rõhutas muusika tähtsust, andis hoogu ning püüdis luua meeoleolu eelseisvaks esinemiseks.

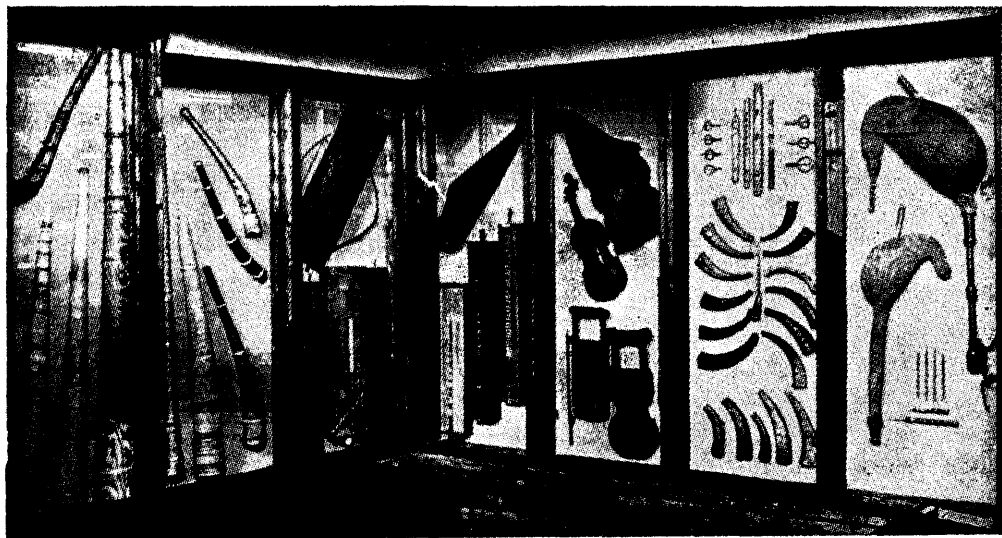
Pärast lõunat oli kontsert. Esinevad muusikakoorid lippudega liikusid pidulikult rongikäigus raekoja eest peoplatsile Tiigi tänavale Saksa Käsitöölise Seltsi aeda. Alguses esinesid seltsimaja ees platsil ühendatud pasunakoored, millest osa võttis umbes 130 pasunameest — mitu koori, seda ei mäleta**). Samuti ei tea ma ka seda, kui suur oli kuulajate arv***); igatahes oli see suur rahvahulk. Suur oli ka

vaimustus, millega võeti vastu ettekan-
deid; nii mõndagi pala tuli korrata. Pääle ühendatud kooride esinesid üksikud koorid seltsimaja rõdul. Esinemise järjekorra määras loos. Heimtali pasunakoori järjekord sattus kaunis algusesse. Meie esinemisnumbriks oli üks polonees, kelle oma, seda enam ei mäleta. Esimene osa oli pikem andante, teine osa polonees kor-
netisolooga, mille esitas Aavik. See polonees, millele siis said osaks tormilised kiiduavaldused, võeti 3 aastat hiljem ärapeetud ühendatud muusikakooride kontserdi kavasse. (Pääproovil, mida juhatas Wirkhaus, mängis jällegi Aavik; Kontserdil, mida juhatas Willigerode, mängis Wirkhaus.) Kui meie pärast esinemist hakkasime alla tulema rõdult, tormasid meile vastu eesti üliõpilased ja pigistasid vaimustuses meie käsi. See oli ülev silmapilk. Olin siis 19-aastane, kuid praegu 70-aastasena ei saa seda mälestada ükskõikselt.

*) Ülesvõtte deponeeritud Eesti Rahva Muuseumi Kultuuriloolisele Arhiivile.

***) 10 koori 106 mängijaga. Kuulutus „Ühendatud Eesti mängukoorid“ „Eesti Postimees“ nr. 25, 1873. a. lehek. 146. S. P.

****) Nagu aruandest selgub, oli kontserdi sis-
setulek 307 rubla 52 kop. Varem nimetatud „Eesti Postimehes“ ilmunud kontserdi kirjeldusest selgub, et sissepääs oli 30 kop. Selle järele pidi osavõtjate arv olema 1225. Samast aruandest selgub, et puhast ülejääk jagati kooride vahel muusikariistade muretsemiseks. Jagamine toimus proportsionaalselt koori liikmete arvule, kusjuures iga liikone kohta tuli umbes 2 rubla. Kuulutus „Ühend. E. mänguk.“ „Eesti Postimees“ nr. 26 1873. a. lehek. 146. S. P.

Muusikamuuseumi väljapanekuid.

meeskooride nurk

Toimetaja: A. Loorits, aadr. — Lauljate Liit, Tallinna, Lai tän. 7

Oma asjus.

Sellest möödub varsti kaks aastat, kui „Muusikalehes“ loodi meeskooride nurk. Nimelt 1932. a. juuli-septembri numbrist alates on meeskooridele „Muusikalehes“ püsivalt olnud kasutada oma eraldi osa, mille toimetaminegi on meeskooride oma asjaks Lauljate Liidu meeskooride sektiiooni korraldusel.

Algusest pääle kuni senini on meeskooride nurka sektiiooni palvel toimetanud Tallinna Meestelaulu Seltsi liige härra H. Malm, kes nüüd tervislikel põhjusil toimetamisest loobub. Muidugi ei jää ta täiesti emale „Muusikalehest“, vaid aitab edaspidigi kaasa oma kaastöega.

H. Malm on neid, kes algatas meeskooride nurga mõtte ja temal tuli see ka teostada, alustades öieti ei-millestki. Enne

H. MALM.

H. Malmi asumist meeskooride nurga toimetamisele oli „Muusikalehes“ kaastöö meeskooride alalt väga juhuslik. Kirjutades ise kui ka otsides kaaslast, on H. Malm suutnud meeskooride nurga luua püsivaks meeskooride häälekandjaks, kus iga meeskoor võib leida ruumi oma tegevuse valgustamiseks, iga meeskoori laulja oma tähelepandavate mõtete ja uute algatuste esile toomiseks. See uus osa „Muusikalehes“ on tunduvalt lähendanud „Muusikalehte“ meeskooridele ja on ka toonud rea uusi inimesi „Muusikalehe“ kaastöölise

perre, aidates kõige sellega kaasa „Muusikalehe“ sisu mitmekesistamisele, et ta võiks levida võimalikult laiemates ringides lauljaskonnas.

Lauljate Liidu meeskooride sektiiooni juhatus, hinnates H. Malmi tegevust „Muusikalehe“ meeskooride nurga toimetajana, on otsustanud härra Malmile avaldada tänu tema lahkumise puhul toimetaja kohalt.

Uueks meeskooride nurga toimetajaks asub käesolevast numbrist alates Aleks. Loorits sektiiooni valikul. Toimetus loodab, et kõik senised meeskooride nurga kaastöölised senise innuga jätkavad tegevust ühise asja eduks, aidates viia edasi algatust, mis lühikese ajaga on võitnud omale tänulikkude kõlapinda.

Edaspidi palutakse kõik Meeskooride nurgale saadetav kaastöö adresseerida Lauljate Liitu, Lai t. 7, nurga toimetaja Aleks. Looritsa nimele.

Meeskooride pidupäevad Pärnus.

Esimestest eesti üldlaulupidudest võtsid osa ainult meeskoorid. Laulupidude õhususel meeskooride arv kasvas jõudsasti. Hiljem, kui laulupidude tegelaskonna moodustasid peamiselt segakoorid, meeskooride alaline liikumine vaibus.

Meeslaulu arendamiseks ja elustamiseks asutati Lauljate Liidu juure meeskooride sektiioon, millise organiseerimisel meeslaulu liikumine on uuesti elustunud. Pea kõigis meie linnades ja alevikes on tekkinud meeskoore, millised tegutsevad suure innu ja hääde tulemustega.

Meeskooride tegevust suurel määral innustavad meeskooride ühissettevõtted meeslaulupäevade näol.

Eeloleval suvel 15. juulil peetakse meie kaunimas suvituslinnas Pärnus II ülemaailme meeslaulupäev kõigi organiseeritud meeskooride ja pasunakooride osavõtul. Meeskoore on registreeritud osavõtuks 20, ümarguselt 800 lauljaga. Pasunakooride registreerimine jätkub.

Meeskoorid esinevad laulupäeva kontserdil ühendkoorina, kandes ette 6 laulu: E. Vörk „Eks teie tea“, J. Simm „Aim-dus“, K. Türrpu „Mull' lapsepõlves rääkis“, G. Ernesaks „Hakkame, mehed, minema“, E. Aav „Nooruse aeg“ ja R. Tobias „Varas“.

Eriettekannetega esinevad Valga, Võru ja Tallinna Meestelaulu Seltside koorid ja Viljandi Helikumsti Seltsi meeskoor.

Pasunakoovid esinevad ühendorkestrina, kandes ette: M. Lüdig — „Avamäng-fantaasia“, J. Aavik — „Oh seda elu ja õne“, E. Liinev — „Talupoja tants“, J. Tamverk — „Õhturahu“ ja J. Niksman — „Eesti husaar“.

Laulupäeva puhul Pärnu Eliisabeti kirikus korraldatakse pidulik jumalateenistus, millisel laulavad Tartu Peetri koguduse I pihtkonna meeskoor ja Otepää Meestelaulu Seltsi meeskoor, kumbki 2—3 laulu.

Ühendmeeskoore juhatab J. Simm, ühendorkestrit J. Vaks.

ELL Meeskooride Sektsioon lugupidamise ja austuse avaldusena meie kaunile suvituslinnale Pärnule ja Pärnu populaarsele linnapäele hra O. Kasele, palus linnapääl II meeslaulupäeva patrooniks, millele linnapääl on andnud jaatava vastuse.

Laulupäeva ettevalmistustöö juhtimiseks Pärnu seltskonna ja organisatsioonide esindajate poolt moodustati peotoimkond, mille esimehena toimib A. Jürvetson ja liikmetena: H. Meri, A. Hansen, H. Jürger ja F. Erm. Eeltööde juhtimiseks moodustati 8 alatoimkonda.

Meeslaulupäevale kõik organiseeritud meeskoovid ilmuvad meeskooride üldnõulis.

Külastisena on oodata Pärnusse Riia meeskoori „Dziedonist“.

Hoogne tegevus Viljandi meeskooris.

Viljandi Helikumsti seltsi meeskoor sügisest pääl töötab uue koorijuhi, noore ja energilise Hugo Zirnask'i juhatusel edukalt. Koor oma oma esinemistega äratab Viljandis suurt tähelepanu ja on pälvinud mitte üksnes kohaliku, vaid ka väljaspoolt tulnud arvustuse kiitust.

Möödunud hooaja tähtsamatest esinemistest olgu mainitud seltsi traditsiooniline sügisball, edasi kontsert Viljandi raadiopäeva puhul, mil koor esines mikrofonil ees, ja viimaks kontsert 21. aprillil „Ugala“ saalis.

Viljandi meeskoorile on traditsiooniliseks saanud komme esitada oma kontsertidel uusi laule. Nii ka viimasel kontserdil oli kavas kaks laulu esiettekandel, nimelt Hillar Sakaria' „Eesti vaim“ ja Viljandi muusikamehe Elmar Rossman'i „Tuulemaja“, millised publik võttis vastu soojalt. Pääl nende pakuti uutest lauludest veel R. Ritsingu „Üksainus kord“ ja veel G. Ernesaksa „Hakkame, mehed, minema“, mis saavutas kuurt edu, kuna Viljandis nagu endastmõistetavaks on saa-

nud kontserdi lõpetamine J. Simmi lauluga „Mulgimaale“, mis töötab kujuneda Mulgimaa hümniks.

Uuduseks 21. apr. kontserdil oli meeskoori liikmetest kostatud kvartett, mis esines kahe lauluga. Samuti esinesid kolm kooriliiget solistidena, eesotsas koorijuht hr. Zirnask'iga, kelle meeldiv tenor pääses mõjule suure eduga.

Muudest üritustest kooris on mainimisväärt häälekooli andmine lauljaile. Sel alal töötab koori juures häälesäädjana hr. Heino Uuli, Tallinna konservatooriumi lõpetanud tenor, ja ta töö on märgatavaid tulemusi.

Koor on arendanud sõprust ka kohaliku „Koidu“ segakooriga ja on talve jooksul korraldanud erilise sõprusõhtu.

Lõpuks on veel märkimisväärne koori aktus 16. apr., mil võeti vastu pidulikult 11 lauljakandidaati koori tegevliikmeteks ja anti kätte diplomid au- ja sõprusliikmetele. Auliikme diplomi sai õpetaja Jaan Lattik, kes selle võttis vastu soojade sõnadega, lubades ka edaspidi näidata üles kaasabi seltsile ja toetada tema püüdeid. Sõprusliikme diplomi sai P. Mets, kes oli paaril esimesel tegevusaastal seltsi esimeheks ja praegu on koori tegevliikmeks. Auliikmele Ioh. Simmil ja sõprusliikmetele Enn Võrgule ja Aleksander Looritsale - saadetakse vastavad diplomid postiteel, kuna nad ei saanud aktusele ilmuda. Seltsi tegevuse tähistamiseks löödi lipuvardasse neli hõbedast aastanaela. Esimese naela Iõi vardasse auliige J. Lattik, kaks järgmist sõprusliige P. Mets ning viimase seltsi praegune esimees Alfred Kivirähk. Veel Iõi vardasse naela sõpruse tunnuseks „Koidu“ seltsi segakoori nimel koori esindaja Aug. Paal.

Aktust kaunistas meeskoor lauludega, ja sellest võttis osa pääl meeskoori veel toetajaid liikmeid ja kutsutud külastisi, kelledele aktusest jäi meeldiv mulje. Loodetavasti kujuneb säärane aktus traditsiooniliseks, kauniks lisaks senistele traditsioonidele.

Valga Meestelaulu Selts.

Motto: „Isamaa, su lauluga elan, võitlen, suren ma!“

Laulumeste ühingute peres on Valga Meestelaulu Selts kahtlemata nooremaid (as. 1. nov. 1932). Kuid lühikesest elueast hoolimata on selts suutnud vääriiselt ja edukalt esineda kodumaise laulukultuuri teenistuses, leides tunnustust ja sooja poolehoidu kohalikul seltskonnalt. Ning see kõik on võimaldanud tubli koorijuhi hra J. Liivaku teenete tõttu, kelle püsivus ja hää tahe on pannud koorile tugeva laulutehnilise aluse.

Iseseisvate kontsertidega on selts jõudnud esineda küll vähe, kuid üldtähtsate sündmuste puhul on kooril tulnud korduvalt näidata oma kunstilisi võimeid, saades alati hääkskiitva arvustuse osaliseks.

Oma ruumide puudumisel kasutab selts harjutusteks ja koosolekuteks kohaliku ühisgümnaasiumi ruume. Tänavu kevadel esineb koor kolme iseseisva kontserdiga: Valgas, Sangastes ja Võrus.

Lähemais lauluvennalikes sõprussuhetes ollakse Võru laulumeestega. Praegu on seltsil tegevliikmeid 52 ja toetajaid liikmeid 29.

Seltsi juhatuse koosseis: esimees Viktor Neggo — gümn. dir., abiesimees Rich. Mitt — insener, sekretär Rich. Jõgi — keskk. õpetaja, laekur Jakob Lepik — kaupmees, arhivaar Karl Sillamik — ohvitser, koorijuht Joh. Liivak — raudteelane.
K.

Narva Meestelaulu Seltsi tegevusest.

Narva Meestelaulu Selts on andnud enesest vähe elumärke väljaspoole, kuid kohapääl elab ja tegutseb siiski. Seltsi juures töötavad kaks laulukoori: mees- ja segakoor. Praegu arvurikkam on meeskoor. Segakoori pärast Narva Meestelaulu Selts on saanud muigete osaliseks, eriti just laulupidudel, kui vastava lipu järele sammuvad ka naislauljad. „Meestelaulu Selts, aga laulavad naisterahvad,“ tähendatakse vahel.

Nii see asi on tingitud, muidugi, kohapäälsetest oludest. Seni nad seltsile kahju pole teinud, küll aga märgatavat kasu, miks siis neid ei peaks sallima.

Segakoor tegutseb juba seltsi asutamise ajast ja on toonud kuuldavale isegi suuremaid teoseid, nagu Haydn'i „Loomine“, Mozart'i „Requiem“ ja Romberg'i „Kellalaul“. 1933. aastal seltsi tegevus arenes loomulikult tempos: korraldati 3 kontserti — 2 ilmalikku, 1 vaimulik ja esineti suurematel aktustel ettekannetega. Nii astuti üles Vabariigi aastapäeval Aleksandri kirikus 5000 kuulaja ees ja Narva maleva aastapäeval Peetri kirikus. Pääle selle algatas selts Narva laulukooride ühise kontserdi kauaaegse Narva muusikategelase Peeter Penna' 60-aastase sünnipäeva puhul. Selts võttis ka osa 10. üldlaulupeost ja meeskooride 1. laulupäevast „Estonia“ kontsertsaalis 23. juunil.

Sügisel pikema vaheaja järele tekkis muudatus meeskoori juhi kohal. Endine koorijuht J. Välbe lahkus aja puudusel ja tervislikel põhjustel. Seltsi juhatust tegi

siis seltsi esimehele K. Maasikule ülesandeks hakata täitma koorijuhi kohuseid. Praegu ongi seisukord niisugune, et Narva Meestelaulu Seltsi esimees asub ühtlasi ka koorijuhi kohal.

14. oktoobril korraldas selts 1. kontserdi uue juhiga. 17. veebruaril 1934 anti järgmine kontsert täie saali ees. Raadiopäeval Narvas kutsus vastav toimkond meeskoori esinema mikrofoni ees 8. aprillil, ning sääli toodi kuuldavale 10 laulu, nende hulgas raskemaid ja kergemaid.

Paarist kodumaa nurgast on tulnud seltsile tänukirju tehtud töö eest. 15. aprillil meeskoor esines kontserdiga Jõhvis algkooli saalis, kus akustilised tingimused on üsna soodsad.

Kooritöö jätkub, kuna ees seisab veel II meeskooride laulupäev Pärnus.

Harjutusi peetakse 2 korda nädalas. Meeskooris on 45 lauljat.

Seltsi juhatusse kuuluvad: Kristov Maasik, esimees — õpetaja. Aleksander Lepik, abiesimees — raamatupidaja. August Pikov, sekretär — õpetaja. Johannes Kristjan, kassapid. — õpetaja. Ferdinand Ligemäe, varahoidja — postiametnik.

Koorijuhi ülesandeid täidab esimees.

K. Maasik.

Tallinna Meestelaulu seltsi külaskäik Tartu.

Oma traditsioonilise külaskäigu-kontserdi annab Tallinna Meestelaulu Selts käesoleval kevadel Tartus. Esialgsete kavatsuste järele pidi küllasõit teostuma 29. apr., kuid nüüd on reis lükatud edasi ja külastus määratud kindlaks 13. mai pääle. Seekord korraldatakse kontsert ülikooli aulas, milleks ülikooli valitsus erakordselt on andnud nõusoleku, kuna tavaliselt aulat antakse vaid akadeemiliste kontsertide jaoks. Aula on küll väikene, kuid akustiliselt väga häa. „Vanemuise“ saali ei saa kasutada kõrge üüri tõttu.

Tartus võtavad Tallinna Meestelaulu Seltsi vastu Tartu Meestelaulu Selts ja Akadeemiline Meeskoor.

Tartu Meestelaulu Seltsist.

Käesoleval tegevushooajal korraldas Tartu Meestelaulu Selts neli kontserti, neist Võrus üks ning kodulinnas ja Petseris kummaski kaks. Pääle selle oli veel mõningaid vähemaid juhuslikke esinemisi.

Edaspidisest tegevuskavast oleks mainida osavõttu Põhja-Viljandi laulupäevast ja II meeskooride laulupäevast Pärnus.

MUUSIKAMUUSEUM

Aug. Pulst

Muusikamuuseumi asutamise eeltööd ulatuvad tagasi aasta kümne võrra, mil Tallinna Eesti Muuseumi juures avati surnud helikunstniku Peeter Südame tuba. Samal ajal näeme ka muuseumi stiiliehtsate vanade toasisustuste komplektis muusikainstrumente ning rahvateaduslike kogude ja väljapanekute kõrval ka rahvapille. Siit oli arenemas Tallinna Eesti Muuseumi juure muusikaosakond. Kuna aga sama muuseumi juures üldkujule, üldmuuseumile pöörati selg, siirdudes kunstimuuseumi asutamisele ja läbiviimisele, katkestati teiste osakondade edasiarendamine. Nii suleti ka Peeter Südame tuba ning kõik kogud ja väärtused, mis tema nimega seisid seoses, anti tagasi omanikule — Peeter Südame Mälestuse

kide eesti helikunstnike mälestuse jäädvustamise funktsioonid. Muudetud põhikirja alusel kujundati 1931. a. Muusikamuuseumi Ühing. Tegelikult Peeter Südame mälestised ja kogud moodustavad siin põhja. Korjamised ning eeltööd ulatuvad tagasi Peeter Südame surmani 3. aug. 1920. aastal.

Põhikirja muutes oli ühingul varandusi — P. Südame noodi- ja raamatukogu, milles leidub 1000 numbrit, täielik kogu P. Südame helitööd ühes autori õigustega, P. Südame mälestuskogu, mälestusmärk, rinnakuju ja kapitalides raha kr. 500, mis kõik kokku moodustab poolmiljoni sendise varanduse.

Aktiivsem tegevus uue põhikirja alusel algab 1932. aastal, mil asutakse korraida-

Muusikamuuseumi X ringreisu tegelased.

Jäädvustamise Ühingu, kes varjupaiga leidis nende alalhoiuks Tallinna konservatooriumi juures.

Arvestades tekkinud olukorda, Peeter Südame Mälestuse Jäädvustamise Ühing otsustas oma tegevust rajada laiematele alustele. Ta võttis endale muusikamuuseumi asutamise ja ülalpidamise ning kõi-

ma ringreise rahvamuusika eeskavaga, mis ka läheb korda suure edu tähe all, õnnestudes nii sisuliselt kui aineliselt.

1933. aastal avaneb võimalus konservatooriumi majas ruumide — 2 toa — saamiseks. Ühing asubki kogusid koondama Muusikamuuseumi avamise otstarbel. Ometi jääb esimene lubadus lubaduseks

ja seetõttu ühinetakse Eesti Lauljate Liiduga näituse korraldamiseks juubellaulupeo puhul, mis ka teostatakse. Muusikamuuseumi väljapanekud täidavad näitusel 2 avarat ruumi. Konservatooriumilt saab ühingu muuseumi tarvis kahe toa asemel hiljem ühe toa, kuhu ka kogud koondatakse.

Saadud ruumis, mis näib olevat liig kitsik, kogusid esialgu ei avata, vaid korraldatakse pikem ringreis rahvamuusika eeskavaga, mis õnnestub üle ootuste hästi.

Samal aastal korraldatud mälestusmaterjalide kogumine surnud helikunstnike, laulikute ja pillimeeste kohta teostub samuti edukalt.

Tiivistatud töötulemustest, otsustab ühing ka Muusikamuuseumi avada Tallinna Konservatooriumi majas, samas ruumis, milleks ehitatakse sisse rõdukord arhitekt A. Soansi kavandi järele. See teostatakse aga 1934. aastal. Kahe kuu jooksul on juureehitus viidud läbi, sissesääded valmis, kogud üles paigutatud ja Muusikamuuseum avatakse 1-sel märtsil 1934. a.

Avamine toimub tagasihoidlikult, ilma pidulikkuseta. Avasõna ütleb esimees J. Helila, avakõne peab prof. J. Aavik ja muuseumi avab hariduseministeeriumi teaduse ja kunstiosakonna direktor G. Ney. Viimane annab muuseumile üle kõik muusikalised väärtused, mis ajajooksul ministeeriumi on kogutud, nagu — A. Thomson'i, K. A. Hermann'i ja R. Tobias'e helitööde käsikirjad jne. kokku 281 teost.

Avamist kaunistavad vanad rahvalaulikud ja pillimehed lühikeste ettekannetega — Jäätma Mari, Lepiku Mihkel, Mämi Mart ja Aleksander Jürgens Pärnumaalt ning Anne Vabarn Setumaalt.

Muuseumi kogude paigutamiseks on valmistatud 20 klaas-vaatekasti, postamente ja muud.

Kogud jagunevad sisult nelja ossa — pillidekogud, laulikute-pillimeeste mälestuskogud, helikunstnike mälestuskogud ja väljapanekud laulupidudest.

Mälestuskogudest on esitatud — Torupilli Jussi, Ränga taadi, Väikevälja Peetri ja Jaan Parbo' ning edasi A. Thomson'i, F. Saebelmann'i, K. A. Hermann'i, K. Türrpu', R. Tobias'e, P. Südame, prof. P. Rammul'i, prof. J. Tamme, O. Hermann'i, A. Helder'i ja V. Saarmann'i kogud.

Muuseumi väljapanekute hulgas leidub: rahvapille — 70, rahvusvahelisi pille — 12; joonistusi, pildistusi pillimeestest-lauliku-

test — 45; õliportreid helikunstnikest — 3, rinnakujusid — 7, reljeefe 2, pildistusi — 82; helitööde käsikirju — 29; mitmesuguseid arhivaale — 41; vanu lippe — 2; pildistusi vanematest laulupidudest — 52, laulupidude rinnamärke ja rahasid — 52 jne. Kokku 400 numbrit väljapanekuid.

Pääle väljapanekute hoitakse rohke arv esemeid ladus ja arhivaale muusika-arhiivis samas majas muuseumi juures.

Kogudega toetasid Muusikamuuseumi — Eesti Muuseumi Ühing (Kunstimuuseum), Pärnu muuseum, Kujutava Kunsti Sihtkapitali Valitsus, Eesti Lauljate Liit, kunstnik Kr. Raud j. t.

Suurim annetust saabus kunstnik Kr. Raualt „Mollpilli mängija” joonistus, väärt kr. 60.—

Muuseumi ruum on tasuta antud Tallinna konservatooriumi ja Tl. Konservatooriumi Seltsi poolt.

Muuseumi korraldamine oli usaldatud A. Pulsti hoole, kes muuseumide alal Tallinnas oli tegev alates 1915. aastast.

Käesoleval ajal kuulub Muusikamuuseumi ühingu valdamisele umbes miljonseisne varandus.

Rahalist toetust on ühingu saanud ETK-lt kr. 10.—. Vähemaid summe sai ühingu Peeter Südame mälestuse jäädvustamiseks kultuurkapitalist enne 1927. a. paaril korral. Võlgasid ühingu ei ole.

Muusikamuuseumi avamine on ühingu tegevuse otsene tulemus. Teda toetab kogu muusikat harrastav, muusikat armastav eesti seltskond, — kogu laulev Eesti!

Muusikamuuseum on avatud:

pühapäeval, teisipäeval ja neljapäeval kella 12—2.

Tulles vastu õppereisudele, on muuseum maikuu jooksul avatud igapäev kella 12—2.

Pääsetäht muuseumi maksab 10 senti, õpilastele ja kaitseväelastele 5 senti.

Juhatus.

Muusikamuuseumi kogub:

rahvapille nagu — karjapasunaid, sikusarvi (luiki), kandleid, torupille j. t.; vanemakuulijali ja ajaloolise tähtsusega — oreleid, klavereid, puhkpille, keelpille; vanemaid grammofoni plaate jne; mälestusmaterjale vanemate pillimeestest-laulikute ja surnud helikunstnike kohta; vanemaid kooride lippe, pildistusi vanematest kooridest, laulupidudest jne.

Kõik teated palutakse adresseerida: Muusikamuuseum, Tallinna. Juhatus.

Ooper ja kontserdid

Tallinna

Artur Lemba uue ooperi „Elga“ lõpus seisab järgmine mõtterikas olla tahtev väljendus:

„Kui naises ema otsite, siis pühiku te leiате.“

Põlvest põlve, aastast aastasse ja päevast päeva on lugematud miljonid naised olnud armastajad emad, kes suurima hoolitsemisega ning hellusega kasvatavad oma lapsi. Nüüd ooperi libretist J. Oengo nimetab neid kokku pühikuteks ehk luparditeks. Esimeses järjekorras ma ütlen teksti autorile, et ta on väljendustes valimatu.

„Elga“ libretto pakub õige palju niisuguseid kohti, kus meie peame tundma, et sõnastajal on õelnud üles hindamisvõime kunstiliste vajaduste täitmisel. See „alastikultuur“, mis ehk autori arvates tähendas väge ja soola, kujunes laval küll üleauruseks pääletikkuvuseks.

J. Oengo dramaatilise arendamise asemel lööb oma mõttekäiguga keerakuid; ta hoolib kaunis vähe psühholoogiast ja asotsiatsioonist, — igatahes käesoleval puhul näitab ennast niisugusest küljest. Peab olema äärmiselt naiivne, et võtta ehtsa mõjuvahendina neid käänutlemisi, milliseid reastatakse uisa õige lahtise käega. Selle kergelt talitamise all kannatavad ooperis kõik tegelased; sääl on enam või vähem rikutud ära tüübid kuni viimani. Olulise kõrval leidub sõnastuses rohkesti koormavat tühisust, mis ainult segab teose käiku. Paiguti traagiline muutub koomiliseks, kuna on kaotatud mõõduvad vastavate momentide arendamiseks.

Käesolevas kirjutises pole koht libretto lähemaks analüüsimiseks ja näidete toomiseks; alguses antud tsitaat olgu asja üldiseks iseloomustamiseks. Tuleb veel märkida, et värsitehniliselt J. Oengo läheneb tööle võrdlemisi väikeste nõudmistega.

Kui vaatleme ooperi ainestikku ja pilte ühes nende järjestusega, siis leiame selles häid aluseid muusikaliseks draamaks. Meie saame küllalt aru, millel rajaneb üks või teine kavatsus. Samuti usume ka, et kunstilise käsitluse juures ooper tõuseb laval valitsema. Kui aga pole täidetud vastavad nõudmised, jääb järgi tühja jooksnud katse.

Ooperi tekstis leidub ka õnnestumisi, mille kaudu avanevad võimalused lavalisteks tõsudeks. Viies ja kuues pilt selles mõttes kõige rohkem täidavad oma ülesandeid; nende vastu aga mõni teine osa on kukkunud välja läbiniste nõrgalt.

Muusikat äpardunud librettole pole kasulik üldse mitte kirjutada. Et seda siiski tehti, rajaneb ekslikel kaalutlustel. Võib olla, osutus siin mõõduandvamaks aine ise kui selle väljatöötus ooperi jaoks.

Artur Lemba läheneb oma ülesandele vormis korralikkusega. Tekst saab ooperina avaldamiseks raamitud kaasteguri muusikas ja pääle selle lisana juure lühikese eelmängu, sisetäiendeid ning kaks numbrit balletti. Viimased küll ei leia parajat kohta mahutamiseks. Harmooniline külg areneb kogemusliku ladususega ja kaldub enam homofoonsusse, kuna polifooniline käsitlus tõuseb esile harvemini. Rütm jääb kinnisema joone juure, ega astu välja erilise probleemide lahendamise püüdega. Meloodika taotleb sihte jõuavaldusega, mis kordamineku kõrval kõneleb siiski piiridest üleselamiste ees.

Võttes aluseks need tунgid, mida näeme kasvavat ooperi ainest, muusika taandub kohalt sammu pidamises. Tugevaid dramaatilisi tõuse selles teoses ei saavutata, kuna temperament osutub tagasihoidlikuks ja vahendid jätvavad haaramata suurema valiku võimaluste järgi. Orkestris vokaalse osa saade ja illustratsioon rakedab pille kitsapiiriliste ülesannetega. Teksti ning viisi sobituses tuleb ette ebarõhutamisi, mida tingib sõnastusest mõõda arvestamine. Olgu aga märgitud, et niihästi puudused kui kordaminekud librettos on mõjustanud muusikalist külge.

Autor ise juhatab „Elga“ etendusi, milline asjaolu teosele tema lavalises käigus ei tulnud mitte kasuks, kuna ooperi väljenduslik arenemine hoiti üleauru kinni ühetasase ning pidurdatud liikumise all. Kindlasti autor tunneb oma tööd kõige paremini, kuid alati ta pole just see võimelisem vahendaja.

Tegelastest esinesid O. Torokoff-Tiedeburg, K. Viitol, A. Visman, B. Hansen, N. Romanova, H. Teder, A. Tamm j. t. Balletirühm ning koorid andsid oma osa. Kostüümid olid kohased; dekoratsioonid taotleti otstarbekat lihtsust.

Publik külastas „Elgat“ tagasihoidlikult, mispärast oper pärast nelja etendust võeti repertuaarist ära.

Mõninga vaheaaja järele toodi „Esto-

nias“ uuesti lavale Leo Delibes'i ooper „Lakmé“, mis juba varem oma rohke etenduste arvu juures leidis publiku poolt elavat vastuvõttu. See huvi „Lakmé“ puhul on ka põhjendatud, kuna teos nii muusikalisest, sõnalisest, evolutsioonilisest kui üldse lavapildilisest küljest evib tõsiseid väärtusi. Ooper on ehitatud üles tihedasti arenemise käigus. Ta avaldab mõju oma väljendustega, mis haaravad suurtes ning samuti väikestes joontes. Kõige juures valitsevad võrdlemisi avarad piirid jälgijaskonna rahuldamiseks. Uus ettekanne viidi läbi õige hääde tulemustega. Tegelased avaldasid nähtavat huvi ja püüdmist oma ülesannete täitmisel. Kandavamaid osi täitsid J. Aav-Loo, A. Visman, N. Suursööt ja K. Viitol; väiksemas ulatuses esinesid A. Teder, M. Runge, N. Romanova, V. Kask ning edasi A. Tamm, A. Rinne, J. Johanson ja A. Kikas. Tantsudel oli väljapaistev koht ning hää edu. Kogumulje ooperist laval jäi kõigiti meeldiv. Värske jõuna dirigendi kohal V. Nerep oli teinud tunnustamist vääriivat tööd. Algupärandiga ühenduses tekkinud tühikut ooperilaval „Lakmé“ täidab küllaldase õigusega.

Sümfooniaorkestriga esineti viimase kuu jaoksul üksainus kord. Alliance Française'i Tallinna Komitee korraldas kontserdi prantsuse helitöödest, mille täitmisest võtsid osa konservatooriumi ja ringhäälingu ühendatud orkester prof. J. Paulsen'i juhatusel ning külalisena solisti kohal lauljanna Ines Jougllet. Kavvas seisis hää valik prantsuse helikuunsti toodangut (Rameau, Fauré, Duparc, Charpentier, Debussy, Brèville, Ravel, Roussel). Enamik töid osutus õpilastele ülejõu käivaks, mis kasvatuslikust seisukohast nõuaks vältimist. Tööd iseendast oli tehtud tublisti. J. Jouglet äratas tähelepanu oma lauluga nii kooliliste võimete kui tõlgitsuse poolest; saateosa täitis prof. A. Lemba sobivalt. Soologa esines ka A. Kõheliik metsasarvel.

Omaette huvitava kontserdi andis Tallinna linna 21. algkooli laste orkester R. Pätzu juhatusel. Orkestri koosseisu kuuluvad vilepillid, klaver, harmoonium ja mitmesugused löökinstrumentid; viimastest on moodustatud ka iseseisev rühm mõningate täiendustega (ööbik, käger jne.). Omaette osaga ning samuti orkestri saatel astus üles kooli laulukoor; ei puudunud isegi soolod õpilaste poolt. Rea numbreid kavast juhatas üks kasvandikest. R. Pätz oli sääanud kokku sisuka ja jõukohase

programmi, kirjutades säälluures vastavaid teoseid ning arranžeerides neid vajadust mööda. Terve kava täitmise juures võisime näha eskujulist tööd, mille aluseks on kindlad kasvatuslikud põhimõtted.

Tallinna Rahvaülikooli Laulukoor pühitses möödunud kontserdiga oma juhi T. Vettiku 10-aastase tegevuse tähtpäeva. Kui rääkida edusammudest, mille kaudu TRL on tõusnud esimeste sekka päälinna kooride hulgas, siis väga tähtis osa ülesannete läbiviimises langeb T. Vettiku arvele. Suutelisena oma tegevuses ning nõudlikuna enese ja teiste vastu ta pani kooris maksma nii sisulised alused kui tööviisi, mis annavad tähelepandavaid tulemusi väljenduslike võimete kasvatamises. Vastavalt juubelile oli kava koostanud T. Vettiku helitöödest, kusjuures viis laulu tulid ettekandele täiesti uutena, kaks ümbertöötatud kujul ja viis kordamistena. Programm pakkus sisuliselt väärtuslikku valikut, mis ühelt poolt näitab autorit erksa tundeinimesena, teisest küljest aga ka meie rahvusliku loomingu viljeldajana. Hääid koori ettekannet täiendasid solistina J. Aav-Loo ja A. Arder; klaveril saatis E. Franz.

Hooaja lõpul à capella kontserdiga esines Tallinna Meestelaulu Seltsi suurkoor prof. A. Topman'i juhatusel. Eeskavas oli eesti autorite loomingu kolm uut tööd J. Aavikult, millised kindlasti leiavad teed lauljaskonna sekka („Pääliku hüüd“, „Laeva nägin“, „Pisike pimp-pambuke“), ja üks üsna sobiv värske pala G. Ernesaksalt („Hakkame, mehed, mine-ma“). Kordamisele tulid E. Aava, J. Simmi ja A. Thomson'i teosed meie oma toodangust. Päälle nimetatute kanti ette veel laule teiste rahvaste autoritelt, — uusi ja endiseid. Ettekanded möödusid hää tujuga ning edu juures. Umbes poole kava pikkuses anti lisapalasisid. Solistina astus üles E. Klement klaveril.

Vaikse nädala puhul korraldati rida vaimulikke kontserte. Kaarli kirikus koguduse koor A. Karafin'i juhatusel kandis ette neli toodet eesti autoritelt: R. Tobias'e „Otsu kui hirv“ (oreli saatel), M. Lüdig'i „Kannatusaja laul“ ja A. Karafin'i „Jeesus Lunastaja“ ning koraal-motett „Oh Jeesus, sinu valu“, millised tööd seisid väärilt oma kohal. Klassikutest esitati lauludega Bach, Haydn, Mozart. Oreli A. Karafin käsitas Bach'i ja enda helitöid (kaks koraaliprelüüdi) cellol sooleis A. Karjus. Saatest osa sooritas J. Jürgenson.

Toomkirikus andis kontserdi „Raudami“ ja Nõmme Rahvaülikooli ühine esgakoor K. Leinus'e juhatusel. Siin oli koorilaulude kava õige rahvusvahelise il-

mega; eesti autoritest leidsid esitamist M. Hermann ja J. Tamverk. Ülesanded täideti rahuldavalt. Organist P. Pressnikov kandis ette Bach'i prelüüdi (c-moll) ühe koraali eelmängu A. Kapilt („Oh Jeesus, sinu valu“) ja kaks A. Karafin'ilt („Jeesus, surma äravõtja“ ning „Mis oled sina, armas Jeesus, teinud“). Viimane nendest jäi käsitleluses pisut ebaselgeks, kuna muud tööd täideti ilmekalt.

Pühavaimu kirikus korraldati kontsert, mille kava mahutas kaks kantaati ja rea soolounbreid, — kokku võrdlemisi pikk programm. Bach'i „Actus tragicus“ oleks vajanud enam viimistlust. Solistideks olid noored jõud, kellelt ei saa nõuda väga palju (Õ. Tallmeister, M. Pitsal, A. Pihl, F. Zvetkov. H. Feischner'i „Vaikusepäha“ soovitati parema eduga. Leipziglane R. Unkel kandis ette orelisoolosid ja täitis saatja ülesandeid, esitades ennast tubli organistina. Tema kaaslane, cellist K. Intelmann saavutas keskmist edu. Viilulil kordaminekuga astus üles H. Laan. Kantaatide täitmist juhatas Pühavaimu kiriku organist P. Pressnikov.

Ansambli alalt pakuti nooremate jõudude poolt üks lineaarse kammermuusika õhtu. Lineaarsuse aluseks on meloodikase suurema vabaduse taotlemine (rippumatus ei saa tulla kõneste), mis loob uusi distsipliine ja vastavalt ka väljenduslikke võimalusi. Ettekandede tulid P. Hindemith'i, J. Arbatski' ja H. Feischneri tööd. Siin leidsid väljendust julgema kooskõlalise küljega, kuid ka niisugust, mida võime asetada vaba kontrapunkti mõiste alla. Kava täitmisest võtsid osa O. Pressnikov (laul), A. Sepp (oboe), L. Ernits (fagott), G. Gelts (viola d'amour) ja P. Pressnikov (klaverisaade).

Rolf Unkel andis Pühavaimu kirikus ka iseseisva kontserdi, kus ta uuesti näitas oma tunnustust väärivat esinemist. Kava oli koostatud teostest, mis üksteisest seisavad pika ajavahemiku kaugusel (Sweelink, Bach, Grabner); täitmine osutus stiilselt tabavaks ja mõistvaks. Mõlema ülesastumise puhul R. Unkel käsitles improvisatsiooni, mis aga ei tõusnud erilise väljapaistvuseni. Interpreedina oma instrumentidil ta jättis hää mulje.

Chajale Grober esines laululis-dramaatiliste ettekannetega ja deklamatsiooniga. Võimeline näitlev külg ja laululine osa kokku andsid mõjuvaid saavutusi. Programmis pakuti rahvastseene, idamaiseid pilte ja vaimulikke laule. Klaveril akkompaneeris P. P. Lüdig, täites oma nõudliku ülesande kõigiti sobivalt.

Uue kontsertandina tuli esinema viilulakunstnik Siegmund Bleier, kellest saime muljed kui viruosisist tehnika alal ja hääst tõlgitsejast sisuliste ülesannete

täitmisel. Händel'i sonaat ning Bach'i prelüüd ja fuuga solosonaadist leidsid väärilist käsitlemist; ka Čaikovski' kontserdile peab andma õigustust. Lühemategi palade edu seisis kindlal jalal; eriti hiilgavaks osutus Vieniavski' tarantella. Klaveril saatjana esines P. P. Lüdig tasakaaluliselt. Čaikovski' kontserdiks siiski proovidest oli vähe. Olgu märgitud, et solisti küllalt individuaalne rütmikäsitus nõuab saatjalt pingutust ja kohanemiseks aega.

Iseseisva kontserdiga astus bass-baritona üles Johannes Reintam, kes asjaaramastajana on oma võimeid arendanud mõningate aastate jooksul. Hoolas töö ja loomulikud anded lubasid avaldada tulemusi, mis ulatusid paiguti üsna naudingut pakkuva astmeni. Praegu kohati esinevat umbsust vältides võib loota ühtlasele kõlalise laulule. Kontserdi kaastegelane M. Meinvald (sopr.) avaldas ka saavutusi, mis lubavad kordaminekuid. Saatis P. P. Lüdig.

Ed. Visnapuu.

Tartu. — Märtsikuu võrdlemisi hoorikka muusikalise tegevuse avaldusist olgu kuupeavalises järjekorras kõige esiteks nimetatud lauluõpetaja O. Eomoi'silt komponeeritud ballaadi „Merehaldja abikaasa“ esiettekanne Tartu kommerts-gümnaasiumi 13. aastapäeva peol „Vanemuises“ reedel, 9. märtsil. Ballaadi ettekandel olid tegevad õpilaskoor, „Vanemuise“ orkester, solistid L. Tubin (sopr.) ja K. Põlde (bariton). Juhatas autor.

Pühapäeval 11. märtsil oli „Bürgermuses“ akadeemilise toetusnädala lõpuõhtu, mille muusikalise osa õige kirjuse ettekannete reas esines Akadeemiline Meeskoor R. Riitsingu juhatusel.

Esmaspäeval, 12. märtsil esines „Vanemuises“ klaverikunstnik Valentine Riives soliidse kontserdiga, mida jälgiti huviga.

Kolmapäeval 14. märtsil oli ülikooli aulas Akadeemilise Meeskori kontsert R. Riitsingu juhatusel. Kaastegevana esines korp. „Filiae Patriae“ naiskoor ksv. R. Kriiski juhatusel. Kavas pakuti hää valk koorilaule eesti, soome, ungari ja läti autorite loomingust.

Leipzig'i konservatooriumi prof. K. Hoyer'i sisukas orelikontsert, mis toimus 15. märtsil Jaani kirikus, jäi eesti publikule teadmataks vastava informatsiooni puudusel.

Pühapäeval 18. märtsil oli Peetri kirikus ÜENÜ Tartu Osakonna kontsert-jumalateenistus, kus esinesid osakonna sega- ja meeskoor. Samal pühapäeval oli ka teine kontsert-jumalateenistus, mille korraldas oma 10 aastapäeva puhul kohaliku I Metodisti koguduse

noorte ühing Jaani kirikus, kus esines ühingu segakoor J. Tamverki juhatusel, solistidena R. Jõks (tenor), S. Karlsson (viul) ja E. Kiris (orel).

Eriliseks sündmuseks kujunes prof. Juhan Aaviku 50 a. sünnipäeva kontsert esmaspäeval, 19. märtsil „Vanemuises“. Juubelikontserdi avakõne pidas Ants Simm, kuna aga J. Aavikust kui muusikategelasest kõneles dir. Harald Laksberg. Juubilari töid esitasid sümfooniaorkester (ka keelpillide ork.) O. Rootsi juhatusel, Vanemuise Muusika Osakonna, üliõpilaskonna ja Tartu Helikunsti Seltsi ühendatud segakoor Ed. Tubina juhatusel, klaverikunstnik L. Milk, laulukunstnikud R. Jõks ja A. Niitof. Kõigil esinejail oli hää edu juubilari austama ilmunud perekla kuulajaskonna ees.

Laupäeval 24. märtsil esinesid „Vanemuises“ G. Verdi ooperi „Traviata“ etendusel külalistena Therese Rei ja Karl Põlde.

Palmipuudepähal, 25. märtsil oli Pauluse kirikus ap. õigeusu kirikukoore kontsert A. Korovnikov'i ja N. Kokla' juhatusel. Kontserdil esinesid solistidena A. Kopli-Wiegandt (sopr.), M. Taras (tenor), E. Kiris (orel) ja koorisolistina N. Sura (alt).

Suurel Neljapäeval (29. märtsil) ja Suurel Reedel (30. märtsil) lauldi ülikooli kirikus C. H. Graun'i oratooriumi „Jeesuse surm“. Tegelasena esinesid „Cantata Domino“ segakoor E. Võrgu juhatusel, H. Lambert (orel), keelpillide orkester ja külalis-solistidena H. Betlem (sopran) ja V. Posiman (tenor) Tallinnast. Ettekanne arenes ladu-sasti ja kõitis kuulajaid päevade kohase meeoleu esile manamisega.

Vaikselt laupäeval, 31. märtsil oli Maarja kirikus kontsertjumalateenistus, kus kanti ette kirikukoorigilt A. Wirkhaus'i juhatusel J. Haydn'i oratoorium „Lunastaja seitse sõnariistipääl“. Sama päeva õhtul oli ka Pauluse kirikus kontsertjumalateenistus, kus esitati Joh. Hiobi kantaat „Jesaia kuulutamine“ Tartu Rahvällikooli segakoorilt hra V. Peerna' juhatusel. Solistina, esines hää eduga Karl Viitol Tallinnast. Kava lõpus esitati ka mõned orkestripalad, milledest parima tõlgitsuse osaliseks osutus E. Kõomäe „Chanson triste“ ettekanne autori juhatusel. **E. Heliste.**

Valga, 10. märtsil s. a. toimus ühisingim. saalis nimekama eesti naispianisti Valentine Riives'e kontsert. Kava koosnes peamiselt Bach'i, Beethoven'i, Chopin'i ja

Liszt'i helitöist, kuna eesti helimeistrite töist oli kavas J. Aaviku „Püha hiis“.

Prl. Riives omab tugevakõlalist lööki ja silmapaistvalt arenenud tehnikat, ka nüansseerimisvõime on tunnustamisväärne. Silmapaistva eduga sooritatuks osutusid eriti Beethoven'i „Kuuvalge-sonaat“, Chopin'i h-moll sonaat Saint-Saens'i „Surmatants“ ja Verdi-Liszt'i fantaasia „Rigoletto“ üle. Publikut, nii õppivat noorsugu kui ka täiskasvanuid, oli üsna hõredalt.

18. märtsil oli Läti Ühingu saalis korraldatud kohaliku läti erakeskkooli toetusse peo-õhtu, mille muusikalise osa täitsid läti kunstnikud (Riiast) V. Lambert (sopran), A. Krauklis (tenor) ja L. Jakobson (viul).

2. aprillil esines Raudteelaste Kodu saalis kontserdiga „Raudami“ segakoor Tallinnast K. Leinus'e juhatusel. Kava koosnes eesti, läti ja ungari helitöist. Kahjuks on raudteelaste kodu saalis halb akustika, mille tõttu ettekanded ei pääsenud küllaldaselt mõjule. Laulud näisid aga olevat hästi väljatöötatud, diktsioon selge ja korralik. Laulude tõlgitsemisel on tunda koorijuhni tugevat individuaalset joont, eriti tempode vahelduses.

Ka sel kontserdil, vaatamata pühade ajale, oli kuulajaid vähe. Ettekandedesse suhtuti soojalt.

14. aprillil korraldas Valga muusikakool ühisingümnaasiumi saalis kontsert-õhtu, mille kava täitsid Kunstiseltsi segakoor kaheksa lauluga eesti helitöist ja noored solistid, muusikakooli edukamad õpilased S. Tiivel (sopran), R. Sepp (viul) ja väike Heljo Sepp (klaver). Publikut hõredalt.

15. aprillil linna kirikus korraldatud kontsert-teenistus esinesid Kunstiseltsi segakoor kuue lauluga eesti ja soome helitöist ja solistina pr. K. Väin (sopran) kolme soololauluga (Gounoud' „Ave Maria“, Stadel' „Kirikuaaria“ ja Händel' „Largo“). Orelil saatis prl. H. Valdmann. Kuulajaid hõredapoolset. Segakoori eel-tähendatud kontsertel juhatas Fr. Klement. *Fr. K.*

Pärnu kiri.

Pärnu, kus endistel aegadel muusikaelu oli kaunis intensiivne, on päale ilma- ja vabadussõja sellel ajal jäänud üsna kõngu. Muusikat tehakse ju palju, aga missugust ja millisel kombel — see on iseküsimus. Laulukoore on nimepidi suur arv, igal organisatsioonil oma koorike, kuid teovõimelist oleks asjata otsida nende seast. Kolm suuremat laulukoori ESMO (Endla Seltsi Muusika Osakond), Helikunsti Seltsi meeskoor ja Elliisabeti kiriku koor arenda-

vad rohkem tegevust. ESMO' koor on alles noor, asutatud 1932. aastal. Lühikese ea tõttu ei ole ta veel suutnud tõusta praeguse aja nõuete kõrgusele ja oma kätte võtta juhtivat osa meie muusikaelus, kuid eeldused selleks on loomulikult olemas.

„Endla“, kui üks vanematest laulu- ja mänguseltsidest Eestis, peaks ilmtingimata kujunema meie helikunsti avalduste kesk-kohaks, nagu varemalt, kuid kahjuks on säälgi juhtivate jõudude poolt märgata loidust ja huvipuudust helikunsti vastu.

ESMO' praegune juhataja, hr. Peeter Laja on ennast energiliselt tööle rakendanud, et tagajärge saavutada, mis osalt on ka läinud korda; tunnistust sellest andis viimane kontsert. Eeskavas olid Mozart'i „Ilmalik kantaat“, soolole, koorile ja orkestrile, M. Lüdigi „Mälestused“, koorile ja orkestrile ning 7 koorilaulu à capella eesti ja ungari helitöödest. Eeskava täideti kunstilisest hästi, arvestades käsutada olevat materjali, kuid kuulajad — kus olid need? Umbes 70—80 tegelase kohta oli saalis pool sellest arvust kuulajaid! Paistab, nagu Pärnu seltskonnas oleks helikunst täiesti võõraslaps, sest meie nõnda-nimetatud eliit, haridustegelased jne. puuduvad, pääle väheste erandite, sihikindlalt kontsertidelt. Selle eest öitseb aga kõik-

suguste klubide ja kodude elu, milliseid väikse Pärnu kohta on kaunis suur arv, ja nähtavasti sääli inimestest puudust ei ole, kui jõutakse pidada avaraid ruume jne.

Kultuuriliste ettevõtete kohta aga huvi ei tunta. Väljaspoolt kunstnikud, olgu need kodu- või välismailt, ei julge ennast Pärnus näidata, sest sissekukkumine on neil kindlustatud.

Helikunsti seltsi meeskoor, hr. Mere juhatusel, avaldab ka teatavat tegevust, kuid selle koori ettekanded kannatavad muusikalise viimistluse puuduse all; niisama ka repertuaaris, harva leidub mõni uuem väärtuslikum laul.

Eliisabeti kirikukoor, hr. Soodla' juhatusel, tegutseb ainult vaimuliku muusika alal ja on ka saavutanud teatavaid resultate. Hiljuti Haydn'i „Seitse sõna“, ettekannet võiks nimetada kordaläinuks, kuid puuduvad muusikaline tõlgitsemine ja nüanseerimine.

Lõpuks veel meie „kuulsaks“ saanud rahvakontsertide kohta, milliseid korraldab pühapäeviti „Endla“ teatrikomisjon. Neid kontserte kunsti suhtes tõsiselt võtta on raske, sest nende eeskavad on nii kirjud ja sagedasti ei mahu kunsti raamidesse. Kuid sellest järgmisel korral.

M. Lüdigi.

Endla Seltsi Muusika Osakonna segakoor.

EESTI AKADEEMILISE HELIKUNSTNIKE SELTSI TEGEVUSKAVAST

Eesti Akadeemiline Helikunstnike Selts tegutseb juba 10-dat aastat, päämiselt kultuurkapitaaliit saadud toetuste ja liikmemaksude najal. Kuna nimetatud toetused on alati olnud märksa väiksemad võrreldes tegelike vajadustega, pole selts senini oma tegevust suutnud arendada kavatsuste kohaselt igakülgseks, vaid piirdunud õieti kammermuusika konsertide ja üksikute loengute korraldamisega.

Säärane juhuslik, vähesest krediidist tingitud tegevus ei ole võimaldanud seltsil asuda tõsisemate, põhjapanevamate muusikateaduslike ja üldse muusikakultuuriliste ülesannete lahendamisele. Sellest on korduvalt räägitud seltsi koosolekuil. Eriti aga viimasel seltsi aastapäakoosolekul rõhutati otse edasilükkamatut vajadust, laiendada seltsi tegevust vastavalt põhikirjale kui ka muudele muusikakultuuri edendamise ja propageerimise eesmärkidele, väljudes tegeliku elu nõuetest ja arvestades meie muusikaelu sisulise külje nii mõningatki korraldamatust. Vastavateks ülesanneteks kutsuti ellu terve rida sektsioone: 1) muusikateaduse, 2) tegevmuusika, 3) filharmoonia ja 4) aastaraamatu-sektsioon, kes nüüd igaüks oma eriotstarbe kohaselt on rajamas sihtjooni, et korraldada meie muusikaelu. Juhatust kohustati nõutama vastavaid krediteid.

Muusikateadusliku sektsiooni töökavas seisab esiplaanil 1) meie veel täitsa läbitöötamata muusikaajaloolise materjali korraldamine ja esmajoonelise nimelt selle materjali katalogiseerimine, 2) rida muusikateaduslike loenguid meie muusikasse puutuvate aktuaalsemate küsimuste üle, 3) rida eesti muusika tutvustamise ja propageerimise õhtuid, 4) rida populaar-muusikalisi loen-

guid, 5) eesti rahvaviiside dupleerimine nende korraldamiseks sisulisel alusel ja ühtlasi avaramalt kättesaadavaks tegemiseks heliloojale ja uurijale. Duplikaatide soetamise töö läbiviimine on kavatsatud 5 aasta jooksul, ühesuurustes osades.

Tegevmuusika sektsioon, kelle aktiivharudena edukalt töötavad kaks kammermuusika ansambli (keel- ja puhkpillid), on kummagi ansambli jaoks näinud ette kolm mitmekesise eeskavaga kammermuusika kontserti; pääle selle on kavatsatud seltsi 10 a. juubeli puhul erakorraline kontsert.

Aastaraamatu sektsioon on töötamas perioodiliselt ilmumist algava „Eesti Muusika Aastaraamatu“ kallal, mis tahab esijoonel aidata kaasa eesti algupärase muusika eluavalduste tutvustamisele ja selgitamisele kodumaa muusikaringkonnis. Ühtlasi aastaraamat peab meie muusikute perele olema organiks, mis järjekindlalt aitaks tal iseteadvumeda ja jõuda selgusele meie aineliselt vahest mitte kõige tänuhukuma, ideeliselt aga äärmiselt tähtsa kutse ulatuses ja ülesannetes eesti muusikakultuuri seniste saavutuste säilitamisel, nende arendamisel ja uute väärtuste juure loomisel.

Filharmoonilise sektsiooni töökavas on kõige päält materjalide kogumine ja vastava kogu koostamine eesti muusika tutvustamiseks välismail (ajakirjanduses, loengutega raadios jne.), ja siis sidemete sõlmimine välismaaga, esijoonel naaberriikidega ühise muusikakultuurilise koostöö otstarbel.

Pääle selle on teoksil helitööde võistlus heliloojale ja osavõtt ooperi libretto võistluse korraldamisest ühiselt teiste muusikaliste organisatsioonidega.

RICHARD WAGNER

Karl Leichter, Eesti Kirjanduse Seltsi väljaanne 1934.

Eesti Kirjanduse Seltsi „Suurmeeste elulugude“ seerias on ilmunud K. Leichter'i koostatud raamat ühe tähtsama muusikalise draama eustaja Richard Wagner'i üle. Seeria nimetuse kohaselt käsitletakse aineid esijoonel eluloona, milline asjaolu viib raamatu lähedale võrdlemisi laia lugejasringi huvidele.

Kõnesolev biograafia räägib meile kõige enne inimesest, kes oma kalduvuste sun-

nil elab läbi alatise lainetamise. Pildid hakkavad reastuma varajastest nooruse aastatest ning lõpevad rahutu teekonna viimase sammu juures. See jutustamise käik avab lugejale tee kunstniku isiku nägemiseks. Nimelt säetakse eluloo tugi-punkte kohale momentid, mis põhjustavad tunglemisi loova vaimu seesmistes ja välistes avaldustes.

Raamat R. Wagner'i üle on pandud kirja ladusasti ning ta on väärt leidma elavat poolehoidu nende keskel, kelle huvid kal-

duvad jälgima muusikakunstilist liikumist ja selle sihte. Jälgijate mõistet tuleb siin võtta õige avaralt, kuna teos ei eelda lugemises raskusi.

Isiklikult ma selles eluloos oleksin häämeeli näinud veel üht eraldi püütükki, mis teeks kokkuvõtte R. Wagner'i kunstitaotlusist ning määraks lähemalt ära tema

loomingu alused sisus ja väljenduses.

Raamatu lõpus antakse ülevaadet R. Wagner'i eelkäijatest ning kaasaegsetest. Viimasel leheküljel loetletakse kirjandust; kõnesoleva biograafia allikad ei ole märgitud. Väljaanne maksab 1 kr. 50 s. — hinnalt mitte kallis. R. Wagner'i elulugu võib soojalt soovitada.

„LINDA“

Tuntud õehi komponist ja välismaa propagandist B. Leopold on „Linda“ nime all componeerinud popurrii, mille aluseks ta kasutab Eestist ammutatud viise järgmiselt: „Isamaa mälestus“, „Pulgatants“, „Pulmalaul“ („Laulgem, poisid“), „Pulmarõõm“ („Oh seda elu“), „Vaiksel ööl“, „Meie elu“, „Tuljak“, „Kallis Mari“, „Ketra, Liisu“, „Meil aiaäärne tänaval“, „Kivikasukas“, „Labajala valss“ ja „Kaera-Jaan“. Mainitud popurrii esineb seerias „Rahvaste hääled“ ja „Edition Continental“ väljaandena leiab õige laialdast levikut.

B. Leopold ise on eelnimetatud kuulsate ettevõtte omanik. Ta avaldab ennast viljaka komponistina ja hulgaliste arranžeringute (ligi 1000 nr.) autorina. Siin võiks eraldi tuletada meelde A. Dvorak'i helitööde väljaandeid, mis juba üksi omaette evivad suurt kultuurilist väärtust.

Kõrvaloleval pildil B. Leopold.

MITMESUGUST

Puhkpillikoori juhtide kursuse

korraldab E. Lauljate Liidu Puhkpillimuusika Sektsioon Tallinnas 4.—16. juunini s. a. konservatooriumi ruumides. Kursuste kavast on loengud muusikateooriast, puhkpillide tundma õppimine, erioppus puhkpillidel, koorijuhatamise tehnika ja muud. Kursustest osavõtt on võimaldatud kõigile, osavõtumaks on Kr. 3.— Kursuste ajal on Tallinnas kasutada ühiskorter, mille eest tuleb tasuda 60 senti ööpäevas ühes voodipesuga või 50 senti ilma voodipesuta. Kursustele ja tagasi sõidul raudteel hinnalanduse saamiseks on astunud samme. Registreerimiseks on saadetud välja vastavad blanketid kõigile puhkpillikoori juhtidele. Registreerimise tähtajaks on 15. mai.

Kuna puhkpillikoori juhtide kursuses selles ulatuses vaevalt kordub lähematel aastatel, siis on loota kursusest rohkete osavõtte.

Puhkpillikoore vabaõhukontsert Lauuluväljal.

Puhkpillikoori juhtide kursuse ajal pühapäeval, 10. juunil s. a. korraldatakse Lauuluväljal Lauljate Liidu Puhkpillikoore Sektsiooni poolt vabaõhu-kontsert Tallinna puhkpillikoore osavõtul. Kontserdi ülejääk läheb kursuste kulude katteks ja algupäraste marsside võistluse korraldamiseks. Lauuluväljale minnakse Merepuies-teelt rongikäigus, kus mängiks arvata-vasti kaks hiielorkestrit 100-mehelises kooseisus. Kontserdi kava koostatakse

uuematest eesti helitöödest. Pärast kontserti on nähtud ette tants mitme orkestri saatel. Sissepääs kontserdile kavatsetakse võimaldada õige väikese tasu eest.

Muusika-pedagoogilised kursused.

Ülemaalse II laulu-muusika õpetajate kongressi soovide kohaselt korraldab Eesti õpetajate Liidu laulmise õppekorralduse toimkond eeloleval suvel Tallinna linna 21. algkooli ruumes, Raua tänaval, muusika-pedagoogilised kursused, kestusega 7. juunist kuni 22. juunini.

Kuna E. O. Liidu õppekorralduse toimkonnal pole läinud korda kursuste korraldamiseks siiani kusagilt saada toetust, on kursused maksulised, nimelt 7 krooni osavõtjalt. Kursustest osa võtta soovijad peavad end registreerima hiljemalt 7-aks maiks, sest kursused peetakse vaid juhul, kui kogub vajalik arv kuulajaid.

Kursuste kavas on: uuemaid meetodeid laulu õpetamisel, pillimuusika algkooles, praktiline muusika algteooria ja solfeggio, praktiline harmoonia õpetus ja laulude ning mängupalade arranjeerimine, näite-tunnid liitklassidega algkoolides, kooritöö ja koori juhatamine, kooli orkestrite käsitamise, muusika kohta käivad üldpopulaarsed loengud, häälesäade ning eeskujukontserdid Tallinna parematelt kooridelt ja solistidelt.

Kursustel on lektoriteks Riho Päts, Tuudur Vettik, Evert Mesiäinen, Juh. Heila, Heinrich Meri, Rudolf Jõks, pr. Magda Päts ja Karl Leinus, kes on ühtlasi kursuste juhatajaks ja kelle nimele tulevad saata kursustest osavõtmise sooviavaldused, aadressil: Raua tän. 33-2, Tallinna.

Tartumaa ja Pärnumaa laulupeod.

1935. a. suvel peetavate Tartumaa ja Pärnumaa laulupidude kavad on koostatud. Vastavad osakonnad soovisid, et mõlema laulupeo ühise noodiraamatu kirjastamise võtaks endale Lauljate Liit. Kuna aga Lauljate Liit ei saa kirjastada niisuguseid helitöid, milliste eest autorid nõuavad ettekandetasu, milliseid laule aga leidus laulupidude kavades, siis on tulnud asuda kavade muutmisele, jättes välja tähendatud laulud ja asendades need teistega.

Võru-Valga-Petserimaa laulupidu.

Eeloleval suvel peetavale Võru-Valga-Petserimaa laulupeole on registreeritud ligi 3000 tegelast. Laulupeo kohta küsimus on veel lahtine, kuid tõenäoliselt valitakse selleks Kirumpää kantsimägi. Laulupeo suuremad eelproovid peetakse maikuus. Laulupeo eelpäeval korraldatakse laulupeo

tegelastele maksuta kontsert, kus esineksid Võru uus sümfooniaorkester ja Võru Meestelaulu Selts.

ÜENÜ Palmse osk. segakoori 10 a. juubelilt.

25. märtsil s. a. pühitses ÜENÜ Palmse osk. segakoor oma 10 a. tegevuse juubelilt. Kontserdikava koosnes varem, 10 a. kestes õpitud lauludest ja algas oma motto: „Ilo, leelo, sünnimaa, — meil püha, püha lõpmata!“ laulmisega, mille on loonud E. Võrk koorile juubelipäevaks. Kava oli hästi viimistletud ja leidis publikult sooja vastuvõttu, eriti meeldisid Lüdigi „Mets“, üliilõbus „Avarmehe laul“ ja teised.

Vaheajal ütlesid juubilarile tervitusi ümbruse kooride ja org. esindajad, tähendades, et ÜENÜ Palmse osk. segakoor on oma juhi R. Leemeti energilisel juhtimisel suutnud areneda üheks paremaks maa-kooridest.

Kirjateel oli saabunud veel tervitusi Eesti Lauljate Liidult, ÜENÜ Tammispää osk. ja paljuilt endisilt kooriliikmeilt.

Lõpuks võtis sõna osk. esimees, kes tänas kõiki endiseid ja praeguseid koori liikmeid tehtud töö eest, andes üle ka 10 a. alatiselt püsinud lauljale ja praegusele koorijuhile väärrikad kingitused. Kontserdile järgnes koosviibimine.

— s.

Narva andis raadiopäeva.

Tallinna Ringhäälingu poolt on tulnud hääle mõttele, võimaldada raadios esineda ka provintsi-linnadel. Peaaegu igal pühapäeval antakse n. ö. raadiopäevi provintsi-linnadest. Viimane ülekanne toimus Narvast. Esinesid „Astra“ segakoor, Verešnikovi suurvene orkester, päälõulnal kanti ette operett „Mustlase kirg“, õhtusel kontserdil esines Narva Meestelaulu Seltsi meeskoor K. Maasiku juhatusel. Viulisoolosid esitas hra Siik ja Inglismann, kuna vokaalsolistidena esinesid sopran Pajo-Prove ja bariton Fr. Malmsten. Klaveril esinesid E. Jalajas ja Rahr. Lõpuks mängis kohalik kaitseliidu orkester.

Tall. Eesti Kammermuusika Selts

korraldab reedel, 11. mail s. a. Kaub.-Töös-tuskoja saalis oma 4-da avaliku kontserdi. Ettekandele tulevad G. Händeli concerto grosso nr. 12 h-moll, A. Vivaldi' — kontsert op. 10 nr. 3 flöödile orkestriga, F. Mendelssohn-Bartholdi' keelp. kvartett op. 12 Es-duur, ja eesti heliloojatelt: R. Tobias'e „Õöpala“, V. Leemets'a „Andante“ ja E. Brauer'i süüit neljas osas kammerorkestrile harfiga. Kaks viimast pala

antakse esmakordses ettekandes. Solistid: E. Brauer (flööt) ja S. Valk-Bogdanovskaja (harf).

Lasteorkestrite küsimuse valgustamiseks

korraldati 28. märtsil Tallinna linna 21. algkooli ruumides loeng ühes ettekannetega vastavalt alalt. Refereeris Pärnu muusikaõpetaja H. Meri, tutvustades tema poolt soetatud pille. Koosolekul puudutati mitmesuguseid võimalusi lasteorkestrite moodustamises ning kaaluti ühe ja teise instrumendi omadusi. Demonstratsioonina kanti 21. algkooli orkestrite ja koori poolt ette rohkesti töid R. Pätsu juhatusel. Oma orkestritega esinesid ka muusikaõpetajad E. Mesäinen ja prl. Valdmann.

Pr. Torokoff-Tiedeberg sõitis välismaale.

„Estonia“ ooperilaulja pr. Torokoff-Tiedeberg sõitis aprillikuu ajal ringreisule välismaale. Reisu eesmärgiks on välismaa ooperitega tutvumine ja end laulmises täiendamine, samuti ka mitmel pool esinemine.

7. aprillil esines pr. Torokoff-Tiedeberg Riia ringhäälingus eesti lauludega. Säält sõitis ta edasi Budapesti, et kuulata ilma-kuulsat lauljat Lotte Lehmann'i. Sääil esines pr. Torokoff-Tiedeberg ka raadios aprilli lõpul. Ungarist sõidab ta Viini, et tutvuda sääälsete ooperitega ja õppida laulu ühe tuntud professori juures. Loodetavasti esineb ta ka Viini raadios. Austriast jätkub reis Praahasse, kus teda on palutud esinema raadios. Vahepeäl pöördudes tagasi Varssavisse ja esinedes sääil raadios, sõidab pr. Torokoff-Tiedeberg Itaaliasse, kus peatub eeskätt Milaanos ja Roomas, täiendades end laulu alal ja jälgides sääälseid oopereid.

Välismaale pr. Torokoff-Tiedeberg jääb sügiseni, kui kaua võimaldab seda „Estonia“ hooaja algamine. Tagasisõidul kavatseb ta peatuda ka Saksamaal.

Loodetavasti mõnes lähemas numbris toome kirjutisi Torokoff-Tiedeberg'i sulest tema muljetest välismaa muusikaelust.

„Kalevipoeg“ on valmis.

Võrus elav noor helilooja H. Känd on loonud muusika „Kalevipojale“. Teos on juba lõpustaadiumis ja tuleb ettekandele Võru sümfooniaorkestri poolt lähemal ajal.

L. Juht mängis Kussevitski'le.

Praegu Ameerikas viibiv meie kontrabassi-kunstnik L. Juht sai võimaluse esineda maailmakuulsa kontrabassi-virtuoosi Kussevitski ees, kes on Bostoni sümfoonia-

orkestri juhiks. Kussevitski on jäänud väga rahule Juhi mänguga ja teinud talle ettepaneku astuda tema orkestri liikmeks, mille kohta aga Juht ei ole andnud veel lõplikku vastust.

Soome üldlaulupidu,

millise esmakordselt korraldab iseseisvalt Soome Kooriliit, peetakse Tampere 29. juunist kuni 1. juulini. Laulupeost osavõtuks on saadetud austav kutse ka eesti esinduskoorile. Lauljate Liit on pöördunud ringkirjaliselt Tallinna ja Tartu kooride poole, et selgitada Soome laulupeole mineku küsimust.

Helsingi linna volikogu

oma koosolekul 28. veebr. otsustas määrata meie rahas 560.000 snt. linna sümfooniaorkestri eelseisva välisreisu (Londoni) kulude katteks.

Liivlaste esimene laulupidu a. 1934.

Veebruari lõpus peeti Liivlaste Ühingu aastakoosolek, kus esimeheks valiti tagasi D. Volganski-Vaalgamaa. Tuleval suvel otsustati korraldada esimene liivlaste üldlaulupidu. Samal ajal on käimas ka seltsimaja ehitustööd, mille juures kogu liivi rahvas aitab jõudumööda kaasa; kohalik ärimees Zels, kel Masirbe külas oma saeveski, on lasknud kõik vajalise puumaterjali saagida oma kulul.

Čehhoslovakkia III laulupidu Praahas

algas 21. aprillil ja kestab kuni 1. maini (21.—22. ja 28. apr. — 1 mai). Tegelasena võtavad osa üle 6000 laulja ning umbes 5000 esinejat noorsoost. Laulupeoga ühtlasi pühitsetakse ka kahe suure čehhoslovakkia helimeistri — B. Smetana' ja A. Dvorak'i mälestust, kelle 50-ne ja 30-ne aastane surmapäev langevad maikuule s.a. Kavas on lauluringide, noorsoo, külaliste ja laulukeltsi „Hlaholi“ kontserdid ning ühised esinemised.

Muusikadirektori valimise

puhul kuulsale inglise supellinnale Bourne-mouth'ile kandideeris terveniisti 90 muusikajuhti. Neist valiti esialgselt 12 silmapaistvamat, kellest viiel, vähemtuntul, tuli juhatada proovikontserte klassilisest ja ajaviitemuusikast. Žürii nõudis kandididrijailt pääle muusikalise ettevalmistuse ning juhatamisvõime veel silmapaistvust iseloomu ja isiksuse poolest. „Times“ märkis valimiste võtted „ebatavalistena“.

Saame vahest kuulda, kes osutus lõpuks toleiks õnnelikuks valituks — „patenteeritud publiku lemmikuks“. Hi. S.

NALI NALJAKS

Miks nad naersid?

Kui üks meie heliloojaid läks juhutama teose ettekande proovi, siis ta abikaasa varustas teda kõige tarvilikuga ja sõnas:

„Siin rinnataskus on sul rätik, siin püksitaskus paberossitoos, siin tulemasin ja siin heliraud. Jäi sulle meele?”

„Jah-jah!”

Aga proovil helilooja võttis näo pühkimiseks rinnataskust rätiku ja pistis selle pärast püksitaskusse. Ja kui tuli vaheaeg ning suitsutund, siis püksitaskust ilmus nähtavale suur paberossitoos, kuid rändas edasi rinnataskusse.

Proovi jätkudes saabus jällegi see hetk, mil oli vaja pühkida nägu. Lugupeetud helilooja, tuletades meele oma abikaasa õpetust, võttis rinnataskust taskuräti, häigas sellega üle näo ja pani tagasi oma kohale.

Aga orkester naeris!

Ei tea, miks?

Tasa ja targu.

See on tõesti sündinud lugu.

Nimelt sellest, kuidas kah on võimalik teha pillimuusikat.

Üks hiljuti-asutatud orkester muretses endale noodi, vägeva „overtuura”, mille võtmemärkidena ilutsesid viis bemolli.

Aga „overtuura” polnud inimestele kõrvade järele kui teda mängiti! Kui selle põhjusi hakati otsima, siis selgus, et mehed bemollidega ei saa hoopiski mitte hakkama. Diesid, jah küll, aga bemolli ei tunne ükski mees, mis siis veel, kui neid tervenisti viis tikki „tuleb panna ette”!

Aga orkestrijuht oli nupukas inimene ja leidis nõu:

„Teate, mis? Meie hakkame harjutama esiteks ühe bemolliga, kui see läheb, siis kahe bemolliga ja edasi ikka üks bemolli juure!”

Ja nõnda nad tegidki, kuni paari kuu pärast mängisid juba viie be-molliga.

Aga mis muusika see vahepeäl oli, sellest vaibik ajalugu!

See ei ole mitte midagi!

Vabadussõda — see on kangelaslikum osa meie ajaloo!

Õppursõdurid — see on kangelaslikum lehekülj meie vabadussõjas!

J. Vaks oli nende orkestri kapelmeister, — Tallinna kooliõpilaste pataljoni nimelt.

Ja siis tuli Asutavas Kogus arupärimine. Et lapsi piinatakse, elavad mustalt, räpaselt ja näljas, vaimliselt laostatud ja...

Valiti komisjon, kindralid, ministrid, pedagoogid. Läksid kontrollima. Kõik eeskujulikult korras, puhas, poistel suurepärane tuju ja toit otsekui päälle pikka paastu tõsi-venelastel. Ning selleks puhuks oli tehtud pekisuppi, kui niisugust toitu on olemas. Pekitükke leidis supis rohkem kui vedelat.

Kontrollimise ajal muusikakomandos oli korrapidajaks hästi erk poiss (praegu provintsis pangadirektor). Kui teistes ruumides käis veel komisjon, siis tema komandos sõi suppi. Ruttu ja palju närimata. Aga päris pesueht sõdur ta veel ei olnud, sest pekitükid „löid vastu” ja rändasid tuule jõul voodi alla. Parajasti komisjon jõudis ukse taha. Põrandat tuli kiires korras üle silmitseda.

Mehine raaport, komisjon astub sisse. Siingi leitakse kõik olevat suurepärane.

Äkki näitab üks komisjoni liikmeist voodi jala juure:

„Aga mis see on?”

Pekimürakas!

„Korrapidaja! Mis see siin maas on?”

Korrapidaja tuleb, vaatab, virutab äkki jalaga, et pekitükk kaob ja sõnab julgesti:

„See ei ole mitte midagi!”

Olukord oli päästetud, sest härrad komisjonist naersid!

Materjalide kasutamine allikat nimetamata on keelatud.

PÄÄTOIMETAJA
JUHAN AAVIK

Tegev ja vastutav toimetaja
EDUARD VISNAPUU

Toimetuse kolleegium: R. RITSING
A. ÜKSIP, E. REINING, A. LOORITS

Väljaandja Eesti Lauljate Liit, Tallinna, Lai 7, telefon 431-82

A-S „Ühiselu” trükk, Tallinn, Pikk 42. 1934

Uudiseid puhkpillikooridele

J. Aavik:

„Oh seda elu ja õnne“,
hind L. L. liikmeile Kr. 2 50,
teistele Kr. 3.50

M. Lüdig:

„Avamäng-Fantaasia“,
hind L. L. liikmeile Kr. 2.70,
teistele Kr. 3.70

Ed. Liinev:

„Talupoja tants“,
hind L. L. liikmeile Kr. 1.70,
teistele Kr. 2.70

Eesti Lauljate Liidu

Kirjastus Tallinn, Lai t. 7

K. TÜRNPÜ soololaulud

„IGATSUS“,

hind 50 senti

„TASA, TASA“,

hind 50 senti

„ÜKSAINUS
KORD“,

hind 50 senti

SAADAVAL

Lauljate Liidu büroos,

TALLINN, LAI 7

P. PRESSNIKOFF

Kontsert, saade, tun-
nid, klaver ja orel.
Tallinnas ja väljaspool.
Tallinn, Niine 9-a krt. 7.
Kõnet. 10-11 ja 6-7.

AUGUST PERMANN

O-fi „Esto-Muusika“ ja Tallinna
Konservatooriumi klaverimeister
ja -häälestaja.

Tallinn, Vambola tän. 8-15, telef. 453-26.

NIINA MURRIK-POLONSKY

klaveristuudio

Tallinn, Tõnismägi 7. Tel. 449-58.
Kõnetunnid 9-10 ja 4-6.

J. TAMVERK'i soololaulud

„MA IGATSEN
MAALE“,

hind 65 senti

„ÕHTU RAHU“,

hind 50 senti

SAADAVAL

Lauljate Liidu büroos,

TALLINN, LAI 7

Ilmus trükist:

GUSTAV ERNESAKS

„SOOLOLAULE“

1. Hulkur	Kr. 1.—
2. Häpardunud rannal	„ 0.80
3. Üle vabanenud vete	„ 1.30
4. Kellele	„ 0.60
5. All valgete kaskede	„ 0.80
6. Pää kohal toomeke	„ 0.80

**PÄÄLADU JA
ÜKSIKMÜÜK**

E. Lauljate Liidus

Tallinn, Lai 7.

UUDIS!

MART SAAR'e

UUDIS!

segakoorid annete kaupa

I anne :	„Lindude laul“	16 senti
II	„Latse hällütamise laul“	16 „
III	„Ärge naerge neidusida“	16 „
IV	„Miks sa nutad, tammekene“	32 „
V	„Sie om leelo liinast tuodu“	32 „
VI/VII	„Köver kuuseke“	} 48 „
	„Läksin kõrtsi aega viitma“	
	„Ketramas“	12 „
	„Sind surmani“	18 „
	Meeskoorile „Hällilaul“	10 „

Saadaval Lauljate Liidust,

===== TALLINN, LAI 7. =====